

DE STER

91STE JAARGANG NUMMER 9 DE KERK VAN JEZUS CHRISTUS VAN DE HEILIGEN DER LAATSTE DAGEN SEPTEMBER 1991

DE STER

SEPTEMBER 1991

Op de omslag:

Deze jongeman op het eiland Mindanao maakt deel uit van een coöperatie van leden die rieten manden vlechten. Ze beginnen hun werkdag met een gebed en een tekstlezing, en tijdens hun werk luisteren ze naar opnamen van lofzangen. Zie 'De Filipijnse heiligen: "Een gelovig volk"', vanaf blz. 8. Fotografie: Marvin K. Gardner.

ARTIKELEN

BOODSCHAP VAN HET EERSTE PRESIDIUUM

DE ZEGENINGEN VAN HET GEZINSGEBED

PRESIDENT GORDON B. HINCKLEY 2

DE FILIPIJNSE HEILIGEN:

'EEN GELOVIG VOLK' MARVIN K. GARDNER 8

RADMILA RANOVIĆ: ER ZELF ACHTER KOMEN

KENNETH S. ROGERSON 22

EEN MILDE TERECHTWIJZING MARTHA MACFARLANE WISER 26

HOE KAN IK DE RELATIE MET MIJN

PARTNER VERBETEREN? HOWARD C. MACFARLANE 29

DE 'ONBELANGRIJKE' TEKST KIM R. BURNINGHAM 30

HET LAND VAN JEZUS, DEEL I 34

LUIS ALBERTO FERRIZO NÉSTOR CURBELO 46

VOOR DE JONGEREN

HOE GOED BEN JE? 33

'DE WEG DER WIJSHEID' JILL HEMMING 44

RUBRIEKEN

INGEZONDEN BRIEVEN 1

HUISBEZOEKBOODSCHAP

MEER NAASTENLIEFDE 25

DE KINDERSTER

HARDWERKENDE BRIGHAM KELLENE RICKS 2

PARTICIPATIEPERIODE

GEHOORZAME DIENSTKNECHTEN VAN GOD

LAUREL ROHLFING 5

EEN TOREN VOOR KONING BENJAMIN

EEN VERHAAL VAN BONNY DAHLSTRUD 8

VAN VRIEND TOT VRIEND

OUDERLING ROBERT E. SACKLEY 12

CREATIEVE VRIENDEN IN HET NIEUWS 14

VEEL PLEZIER!

ZOEK DE GOEDE WEG ROBERTA L. FAIRALL

TEL DE VIERKANTJES RICH LATTA

HOE JE GEHEIME BOODSCHAPPEN KUNT VERSTUREN
MARYT KERNER 16

INGEZONDEN BRIEVEN

VOLLEDIG IN OVEREENSTEMMING

Ik wil u feliciteren met de novemberuitgave van 1990. Die was geweldig! Ik heb nog nooit een tijdschrift gezien dat zo volledig in overeenstemming met het evangelie was. De boodschappen daarin leken wel speciaal voor mij geschreven.

Het artikel 'Tips voor toespraken' heb ik goed opgeborgen om in de toekomst bij mijn voorbereiding op toespraken te gebruiken.

Ana Cláudia da Silva (18)
Wijk Satellite
Ring São José dos Campos
São Paulo, (Brazilië)

CORRESPONDENTIE- VRIENDEN

Dank u voor de *Liahona* (Spaanstalig). Het is een gids voor de heiligen in Guatemala en de rest van de wereld.

Ik zou, als jonge heilige der laatste dagen, veel vrienden

over de hele wereld willen hebben die hetzelfde geloven als ik en die door hun brieven mijn getuigenis kunnen versterken – en misschien kan ik hetzelfde doen voor hen. Daarom dacht ik dat de jeugd in de verschillende delen van de wereld misschien door middel van de *Liahona* en de andere tijdschriften van de kerk naar elkaar kon schrijven en persoonlijke gegevens uitwisselen, zoals naam, leeftijd, adres, telefoonnummer en hobby.

Op die manier zouden de jongeren in de kerk die meer vrienden nodig hebben of willen, schriftelijk of telefonisch kunnen communiceren.

Ana Rodriguez
Wijk Modelo
Ring Esquintla
Guatemala

Redactie: Wij kunnen ons indenken dat jongelui graag correspondentievrienden willen vinden. In de richtlijnen voor de tijdschriften van de kerk

staat echter: 'Er mogen geen lijsten met namen worden gepubliceerd van hen die correspondentievrienden zoeken.' Dat beleid is ingesteld om onze lezers te beschermen tegen de negatieve gevolgen waartoe het publiceren van dergelijke adreslijsten zou kunnen leiden.

GROTE SCHAT

Mijn vrouw en ik wilden gezinsavond gaan houden om elkaar beter te leren kennen, om meer te leren over het evangelie van Jezus Christus en over de algemene autoriteiten. In de *Liahona* (Spaanstalig) hebben we een grote schat aan kennis gevonden die ons heeft geholpen die doelen te bereiken. Het is net of je maandelijks nieuw geestelijk voedsel krijgt.

Wij hopen dat al onze broeders en zusters abonnee zullen worden van dit belangrijke tijdschrift. In ons hart voelen we dat het het Boek van Mormon, de Bijbel, de Leer en Verbonden

en de andere boeken van de kerk aanvult. Wij zijn de algemene autoriteiten dankbaar voor hun prachtige boodschappen, en onze broeders en zusters voor de geloofsversterkende artikelen en verhalen die ze schrijven.

Carlos A. Rocha en
Ana Cecilia de Rocha
Wijk 11, Ring El Molina
Guatemala

VAN DE REDACTIE

Wij waarderen onze trouwe lezers en nodigen u uit om ons uw brieven, artikelen en verhalen te sturen. (Vermeld alstublieft uw volledige naam, adres, wijk of gemeente en ring of district.)

We hebben genoten van de brieven die u ons al hebt gestuurd en zien ernaar uit om meer van onze lezers te horen. Ons adres: International Magazines, 50 East North Temple Street, Salt Lake City, Utah 84150, U.S.A.

DE STER

September 1991 91ste jaargang Nummer 9

Officiële Nederlandstalige uitgave van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen.

Eerste Presidium:
Ezra Taft Benson,
Gordon B. Hinckley,
Thomas S. Monson

Raad der Twaalf:
Howard W. Hunter, Boyd K. Packer,
Marvin J. Ashton, L. Tom Perry,
David B. Haight, James E. Faust,
Neal A. Maxwell, Russell M. Nelson,
Dallin H. Oaks, M. Russell Ballard,
Joseph B. Wirthlin, Richard G. Scott

Adviseurs:
Rex D. Pinegar, Gene R. Cook,
John E. Groberg, Robert E. Wells

Redacteur: Rex D. Pinegar

Director of Church Magazines:
Thomas L. Peterson

Director van de afdeling leerplannen:

Ronald L. Knighton

International Magazines:

Zakelijk redacteur: Brian K. Kelly
Assistent: Marvyn K. Gardner
Adjunct-redacteur: David Mitchell
Assistent-redacteur De Kinderster:
DeAnne Walker
Art-director: Scott D. Van Kampen
Leidinggevend art-director:
M. Masato Kawasaki
Vormgeving: Sharri Cook

Vertaling, nieuwsredactie en administratie:

J. P. van Oudheusden
Kerkelijk Vertaalbureau
Postbus 224
NL-3430 AE Nieuwegein
Telefoon: 0 (031) 3402-40260

Uitgever:

Kirche Jesu Christi der Heiligen
der Letzten Tage, Industriestrasse 21,
Postfach 1549, D-6382 Friedrichsdorf 1
Telefoon: 061 72/71 03 34

© 1991 by Corporation of the President
of The Church of Jesus Christ of
Latter-day Saints

Alle rechten voorbehouden

De tijdschriften van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen verschijnen maandelijks in het Chinees, Deens, Duits, Engels, Fins, Frans, Italiaans, Japans, Koreaans, Nederlands, Noors, Portugees, Samoans, Spaans, Tongaans en Zweeds; eens in de twee maanden in het Indonesisch, Tahitaans en Thai; en eens per kwartaal in het IJslands.

Informatie voor abonnees in de V.S.:
DE STER (ISSN 1044-3401) is published monthly by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, UT 84150. Second-class postage paid at Salt Lake City, Utah. Subscription price \$10.00 a year. \$1.00 per single copy. Thirty days notice required for change of address. When ordering a change, include address label from a recent issue; changes cannot be made unless both the old address and the new are included. Send USA and Canadian subscriptions and queries to Church Magazines, 50 East North Temple Street, Salt Lake City, Utah 84150, United States of America. Subscription information telephone number 801-240-2947.

POSTMASTER: Send address changes to DE STER at 50 East North Temple Street, Salt Lake City, Utah 84150, United States of America.

Jaarabonnement:

Nederland: f 32,00
Belgie: Bfr. 590,00
USA/Canada: US \$ 10,00
Andere landen (per zeepost):
cheque in tegenwaarde van f 32,00

Het abonnement kan elk gewenst moment ingaan en wordt automatisch verlengd, tenzij twee maanden voor vervaldatum schriftelijk is opgezegd. Opgeve van een nieuw abonnement te richten aan de administratie; wacht met betalen tot u een acceptiegrint ontvangt.

Verschijnt twaalf maal per jaar
Printed by
Friedrichsdorf Printing Center,
Germany

PB MA 9109/DU

91989 120
Dutch

De zegeningen van het gezinsgebed

President Gordon B. Hinckley

Eerste raadgever in het Eerste Presidium

De apostel Paulus schreef aan Timoteüs:
‘Weet wel, dat er in de laatste dagen zware tijden zullen komen: want de mensen zullen zelfzuchtig zijn, geldgierig, pochers, vermetel, kwaadsprekers, aan hun ouders ongehoorzaam, ondankbaar, onheilig, liefdeloos, trouweloos, lasteraars, onmatig, onhandelbaar, afkerig van het goede, verraderlijk, roekeloos, opgeblazen, met meer liefde voor genot dan voor God’ (2 Timoteüs 3:1-4).

Er is in onze tijd behoefte aan een nieuwe nadruk op eerlijkheid, karakter en integriteit. Alleen als we de deugden, de essentie van ware beschaving, weer door ons leven weven, zal het patroon van onze samenleving veranderen. De vraag waarmee we worden geconfronteerd, is: Waar zullen we beginnen?

Ik ben ervan overtuigd dat het moet beginnen met de erkenning van God als onze Eeuwige Vader en onszelf als zijn kinderen; met bidden tot Hem, de erkenning van zijn almacht; met dagelijks zijn leiding in onze aangelegenheden af te smeken.

Ik geef in overweging dat een terugkeer tot het gezinsgebed een van de medicijnen is die een halt zouden toeroepen aan de ernstige ziekte die onze samenleving aantast. We kunnen in een dag geen wonder verwachten, maar in een generatie zouden we wel een wonder zien gebeuren.

Twee generaties geleden maakte het gezinsgebed in christelijke gezinnen net zo zeer deel uit van de dagelijkse bezigheden als de maaltijd. Naarmate die gewoonte werd afgeschaft, is moreel verval, datgene waar Paulus over sprak, het gevolg geweest. Ik ben er zeker van dat er geen

‘Een terugkeer tot het gezinsgebed is een van de medicijnen die een halt zouden toeroepen aan de ernstige ziekte die onze samenleving aantast.’

'Het gezin dat bidt is de hoop op een betere samenleving. We kunnen in een dag geen wonder verwachten, maar in een generatie zouden we wel een wonder zien gebeuren.'

adequate vervanging is voor de gewoonte om 's ochtends en 's avonds in gebed neer te knielen: de vader, moeder en kinderen. Dit zal meer voor een fijn thuis zorgen dan dikke tapijten, mooie gordijnen en een evenwichtig kleurenschema.

De geknielde houding verhoudt zich niet tot de gedragingen die Paulus opnoemde: 'vermetel (...) roekeloos, opgeblazen'.

Het samen knielen van vader, moeder en kinderen schakelt nog andere kenmerken uit die Paulus opsomde: 'aan hun ouders ongehoorzaam, (...) liefdeloos'.

Het aanroepen van God draagt bij tot het overwinnen van de neiging tot godslastering en 'meer liefde voor genot dan voor God' te hebben.

De tendens om ondankbaar en onheilig te zijn, wordt tenietgedaan door de dank die de gezinsleden uitspreken jegens de Heer voor hun leven, voor de vrede en voor alles wat zij hebben. En door de Heer voor elkaar te danken, ontvouwt zich in het gezin wederzijds nieuwe waardering, nieuw respect en nieuwe genegenheid.

In de Schrift staat: 'Gij moet de Here, uw God, in alles danken' (Leer en Verbonden 59:7). En: '(...) in niets zondigt de mens tegen God, dan alleen door Zijn hand niet in alles te erkennen (...); en tegen niemand anders is Zijn toorn ontstoken' (LV 59:21).

Wanneer een gezin voor de Heer neerknielt en de armen en de verdrukten gedenkt, ontwikkelen de

gezinsleden liefde en respect voor anderen en het verlangen om hen te dienen. Iemand kan onmogelijk God vragen een behoeftige naaste te helpen zonder zelf iets aan de situatie van die naaste te doen. Wat een wonderen zouden er in de wereld gebeuren als de mensen hun zelfzucht aflegden en zichzelf verloren in de dienst van anderen. Deze wonderen kunnen hun begin hebben in de dagelijkse gebeden van het gezin.

Ik weet geen betere manier om tot vaderlandsliefde te inspireren dan ouders die in aanwezigheid van hun kinderen bidden voor het land waarin zij wonen, die de Almachtige bidden het land te zegenen, opdat er vrijheid en vrede zal heersen. Ik weet geen betere manier om het zo hoognodige respect voor gezaghebbers in het hart van onze kinderen te prenten dan dagelijks in het gezinsgebed te bidden voor de regeringsleiders.

Ik heb in verschillende steden een reclamebord gezien met de tekst: 'Een biddend volk, een vredig volk'. Die tekst onderschrijf ik.

Samen bidden kan de spanningen in het gezin verminderen. Het kan respect voor ouders tot stand brengen, wat tot gehoorzaamheid leidt. De geest van bekeering kan gevoeld worden, waardoor ontwrichte gezinnen grotendeels tot het verleden zullen gaan behoren. In ons gezinsgebed belijden we samen onze zwakheden aan de Heer en vragen we om de zegeningen van de Heer voor alle gezinsleden.

'In ons gezinsgebed belijden we samen onze zwakheden (. .) en vragen we om de zegeningen van de Heer voor alle gezinsleden.'

Ik blijf onder de indruk van een uitspraak van iemand die lang geleden leefde. James H. Moyle schreef aan zijn kleinkinderen over het gezinsgebed bij hem thuis: 'Wij zijn nooit naar bed gegaan zonder in gebed te zijn neergeknield om goddelijke leiding en goedkeuring af te smeken. Onenigheid kan in de beste gezinnen voorkomen, maar die zal verdwijnen door de (. .) geest van gebed. (. .) Gebed tendert naar een rechtvaardig leven. Het leidt tot eenheid, liefde, vergeving en dienstbetoon.'

In 1872 kwam kolonel Thomas Kane met zijn vrouw en twee zoons naar het Westen. Hij was de beschermheer van ons volk in de tijd dat het in Iowa verdrukt werden toen het leger van de Verenigde Staten tien jaar later optrok naar Salt Lake Valley. Zij reisden met Brigham Young naar St. George. Onderweg brachten zij de nacht door bij leden. Mevrouw Kane heeft tijdens hun verblijf een paar brieven aan haar vader in Philadelphia geschreven. In een van die brieven schreef zij:

'In elk gezin waarbij wij tijdens onze reis verbleven, hadden we direct na de avondmaaltijd een gebed, en voor het ontbijt ook. Van ieder werd verwacht daarbij aanwezig te zijn. (. .) De mormonen (. .) knielen samen neer, het hoofd van het gezin, of een gast, spreekt het gebed uit. (. .) Zij besteden heel weinig tijd aan lofprijzingen, maar vragen om wat zij nodig hebben en danken Hem voor wat Hij hun gegeven heeft. (. .) (Zij) nemen aan dat God ons bij naam en

titel kent en vragen om een zegen voor (iemand die zij met name noemen). (. .) Dat sprak mij erg aan toen ik er aan wende.'

O, dat wij ons als volk dit gebruik, dat zo belangrijk was voor onze pionier-voorvaders, eigen maken! Gezinsgebed was net zo zeer deel van hun verering als de vergaderingen in de Tabernakel. Met het geloof dat voortkwam uit die dagelijkse gebeden, groeven zij de alsemstruiken uit, irriteerden de uitgedroogde aarde, lieten de woestijn bloeien, leidden hun gezin in liefde, leefden in vrede met elkaar en maakten hun naam onsterfelijk door zichzelf te verliezen in hun dienst aan hun naasten.

Het gezin is de hoeksteen van de samenleving. Het gezin dat bidt, is de hoop op een betere samenleving. 'Zoekt de Here, terwijl Hij zich laat vinden' (Jesaja 55:6).

Ik was geroerd door een aandoenlijk relaas van een jonge Amerikaanse zendeling in Japan. Hij zei: 'Ik ben hier nu een paar maanden. Ik begrijp niets van de taal. Ik mag de mensen niet. Overdag ben ik gedepimeerd en 's nachts lig ik te huilen. Ik wilde dat ik dood was. Ik heb mijn moeder geschreven en geprobeerd een excuus te vinden om terug naar huis te gaan. Dit is wat zij mij schreef: "Wij bidden voor jou. Er gaat geen dag voorbij dat wij niet 's ochtends voor het ontbijt en 's avonds voor we naar bed gaan, neerknielen en de Heer smeken een zegen op jou uit te storten. We heb-

'Wanneer een gezin voor de Heer neerknielt en de behoeftigen en de verdrukten gedenkt, ontwikkelen de gezinsleden liefde en respect voor anderen en het verlangen om hem te dienen.'

ben ook voor je gevestigd, en wanneer je jongere broers en zusjes voor je bidden, zeggen ze: 'Hemelse Vader, wilt U Johnny in Japan zegenen en hem helpen de taal te leren en het werk te doen waarvoor hij geroepen is.'''

Deze jongeman vervolgde zijn verhaal in tranen: 'Ik zal het opnieuw proberen. Ik zal mijn gebeden bij hun gebeden voegen en mijn vasten bij hun vasten.'

Vier maanden nadien ontving ik een brief van hem waarin hij schreef: 'Er is een wonder gebeurd. De beheersing van de taal is mij als een gave Gods gegeven. Ik heb geleerd de mensen in dit prachtige land lief te hebben. God zij dank voor de gebeden die thuis voor mij zijn opgezonden.'

Kunnen wij ons thuis fraaier inrichten? Ja, door ons als gezin te richten tot de bron van alle schoonheid. Kunnen wij onze samenleving sterker en leefbaarder maken? Ja, door ons gezinsleven deugdzamer te maken door samen neer te knielen en de Almachtige in de naam van zijn geliefde Zoon aan te roepen.

Een wereldwijde terugkeer naar het gezinsgebed zou in één generatie grotendeels de problemen oplossen die ons vernietigen. Dat zou de integriteit, het wederzijdse respect en de geest van dankbaarheid zeer ten goede komen.

De Meester heeft verklaard: 'Bidt en u zal gegeven worden; zoekt en gij zult vinden; klopt en u zal opgedaan worden' (Matteüs 7:7).

Ik geef u mijn getuigenis, dat als u oprecht gezinsgebed houdt, uw loon u geenszins zal ontgaan. De veranderingen zullen niet meteen zichtbaar zijn. Ze kunnen uitermate subtiel zijn. Maar ze zijn er wel degelijk, want God is 'een beloner (...) voor wie Hem ernstig zoeken' (Hebreeëën 11:6).

Mogen wij de wereld een getrouw voorbeeld stellen in dit gebruik en anderen aanmoedigen dit eveneens te doen. □

SUGGESTIES VOOR DE HUISONDERWIJZERS

Wellicht wilt u in uw huisonderwijs nadruk leggen op de volgende punten:

1. De apostel Paulus omschreef onze tijd goed: 'Weet wel, dat er in de laatste dagen zware tijden zullen komen' (2 Tim. 3:1).
2. Alleen als we deugden door ons leven weven, zal het patroon van deze samenleving veranderen.
3. Het gezinsgebed is een van de medicijnen die een halt zouden toeroepen aan de ernstige ziekte die onze samenleving aantast.
4. Het gebruik van samen neerknielen, God aanroepen, de behoeftigen gedenken en bidden voor gezinsleden vermindert de spanningen, onderwijst waarheden en doordringt de gezinsleden van liefde en respect.

De Filipijnse heiligen 'Een gelovig volk'

Marvin K. Gardner

Aan het plafond zoemen ventilators, maar de vochtige lucht beweegt nauwelijks. Hoewel de vouwdeuren aan de hele zijkant van het kerkgebouw open zijn, waait er geen briesje naar binnen om ons af te koelen.

De parkeerplaats is bijna leeg, maar het kleine kerkgebouw van de Wijk Pateros in Manila is vol. Sommige leden zijn komen lopen; anderen zijn met een jeepbusje of een fietstaxi gekomen.

De bisschop zegt dat de meeste leden in materieel opzicht 'erg arm zijn. Maar wanneer ik een gesprek met ze heb, zeggen ze dat ze erg gezegend zijn en dat hun gebeden beantwoord worden.'

De avondmaalsdienst begint en een zuster houdt een toespraak over naastenliefde, de reine liefde van Christus. Vervolgens vertelt een jongeman over de vernietiging van de Jaredieten. 'Dit verhaal

toont aan dat wij niets zijn zonder naastenliefde', zegt hij. 'Dat geldt ook voor ons – wij zijn daar geen uitzondering op.'

Er staat een meisje op om de lofzang te dirigeren. Omdat er geen pianist is, zingt ze de eerste regel voor. Daarna zingt iedereen mee: 'Omdat mij veel gegeven is, geef ik ook weer' (*Hymns*, 1985, nr. 219).

Waarom wordt er in dit land, dat door natuurrampen en sociale onrust geplaagd wordt, zoveel nadruk gelegd op het ontvangen en delen van zegeningen? Wat is er aan die leden gegeven en wat kunnen zij in ruil daarvoor aanbieden?

Wanneer zij vertellen over de manier waarop de Heer hen zegent, wordt het antwoord duidelijk: zij zijn begiftigd met een groot geloof in de Heer Jezus Christus. De gaven van de Geest zijn overvloedig aanwezig bij hen. Zij vertellen vrijuit over hun getuigenis van Gods goedheid voor hen.

Nhance Baronda (18)
dirigeert een lofzang in de
Gemeente Cabcaban. Dit
kerkgebouw op het schiereiland
kijkt uit over de Manila Bay
en het eiland Corregidor.

Pedro en Emily Ducta en hun gezin (boven) bouwden deze nieuwe woning nadat een tyfoon hun vorige had weggevaagd. Malou (derde van links) is het oudste kind. Een gezin uit de Wijk Pateros (links) rijdt op hun 'driewieler' naar huis na de zondagvergaderingen.

'ONZE HEMELSE VADER WEET ECHT WAT IK NODIG HEB'

In het duister zat Malou Ducta huiverend te bidden. De tyfoon, die nog steeds hevige woedde, dreigde het huisje waarin ze met anderen opeengepakt zat, uiteen te slaan. De vriendelijke zee was een gewelddadige vreemdeling geworden. Iedereen huilde.

Uren geleden hadden Malou en haar familie hun hutje van hout en palmbladeren, aan de kust bij de stad Sorsogon verlaten. Om het hoger op een heuvel gelegen huis van een vriend te bereiken, waren ze door ijskoud water, vol modder met takken en stenen, gewaad dat tot aan hun borst reikte.

Met alle tumult buiten, bleef Malou bidden. Plotseling dacht ze aan het aantekenboek dat ze gebruikte tijdens haar colleges! Hoe had ze dat nu kunnen vergeten? In de kaft had ze het geld gestopt dat haar uit een beursfonds van de kerk toegekend was. Met dat geld zou ze haar eindexamen betalen. Met dat geld kon ze examens doen en afstuderen. Zonder dat geld zou ze haar dromen over afstuderen en een baan vinden om te helpen haar familie te onderhouden, uiteen zien spatten als een kleine hut van palmbladeren in een storm.

'Ik praatte als tegen een vriend en zei tegen de Heer: "Het is *uw* geld, en U weet dat als ik het niet heb, ik niet kan afstuderen." Ik bleef bidden en Hemelse Vader vragen om dat geld te redden.'

Om twee uur 's ochtends waagden de mannen zich naar buiten. 'Ze zagen dat er geen huizen meer langs de kust stonden', zegt Malou. Iedereen was in tranen en

rende naar buiten om zelf ook te kijken. 'Alle woningen waren vernietigd. Alles was verdwenen.'

De kust was bezaaid met restanten van de woningen en met de lichamen van mensen en dieren die in de storm waren omgekomen. 'We waren alleen maar dankbaar dat er niemand van onze familie dood was', zegt ze. 'We konden alleen maar ons leven redden en de kleren die we droegen. Ik voelde troost voor het verlies van mijn geld – het was tenslotte alleen maar geld.'

Men begon in het zand en de modder te graven in een poging te redden wat ze nog konden vinden. 'Eén van mijn neven riep: "O, dit is jouw map!" Ik rende erheen en pakte hem aan. Hij was nat, maar al het geld zat erin!'

Bij het terugdenken aan dat moment, begint Malou weer te huilen. 'Hemelse Vader weet ècht wat ik nodig heb.'

De enige andere bezittingen die Malou's familie terugvond waren enkele onvervangbare foto's – foto's van haar ouders in hun jonge jaren, een foto van de familie in witte doopkleding, en een foto van de familie in witte tempelkleding op de dag van hun verzegeling in de Manila-tempel.

Sinds die tyfoon in 1987 is Malou afgestudeerd als accountant en heeft ze een zending vervuld. De familie heeft met geschonken geld en materialen een nieuwe woning gebouwd op de oude plek aan de kust, omdat ze geen geld hadden om elders land te kopen. Aan de muur hangen lijsten met de gevelkte foto's en haar diploma. 'Het is echt een wonder,' zegt ze. 'Het is een grote les.'

'WE HADDEN DIE BABY KUNNEN REDDEN!'

'Toen ik trouwde,' zegt Consolación Pilobello uit Pasay City, 'kon ik niet koken en was ik te bijgelovig om naar een dokter te gaan voor prenatale controles. Onze eerste baby stierf.'

Ze begint te huilen. 'Als ik toen lid van de kerk was geweest, hadden we die baby kunnen redden!'

Na haar doop leerde ze in de ZHV over waterzuivering, hygiëne, voeding, eerste hulp en inenting. 'Ik leerde hoe ik voor mijn kinderen en mijzelf moest zorgen', zegt ze. Haar volgende zeven baby's waren gezond. Ze is nu bestuurslid huiselijk leven van de wijk en onderwijst nu wat ze eerst zelf heeft geleerd; ook kookt ze voor het succesvolle cateringbedrijf van haar familie.

'WAT VOOR RESTAURANT IS DIT?'

Jovencio Ilagan glimlacht wanneer hij vertelt dat hij van plan was geweest gewoon het spelletje mee te spelen met de zendelingen die bij hem aan de deur kwamen. 'Ik was niet erg godsdienstig', zegt hij. Maar toen begon hij in het Boek van Mormon te lezen. Toen hij in Alma aan het lezen was, gebeurde er dit: 'Ik had het warme gevoel dat je krijgt wanneer de Heilige Geest tot je getuigt.' Jovencio, Zenaida en hun zes kinderen stelden een doopdatum vast.

Maar drie dagen voor de doop 'had ik een zakenafpraak met enkele oude kroegvrienden', zegt hij. 'Ze haalden me over om samen met hen een biertje te drinken.'

Jovencio vertelde dit aan de zen-

delingzusters. 'Ik weet zeker dat ze er kapot van waren. Ik zei hun dat ze rustig mijn vrouw en kinderen konden dopen, en dat ik later wel zou volgen. Maar de verstandige districtsleider zei nee. Wat stond ik toen onder druk! Nu kon mijn gezin niet gedoopt worden! Wat heb ik het daar moeilijk mee gehad!' Een week later werden ze allemaal gedoopt.

Jovencio werd al gauw president van de jonge-mannen en Zenaida presidente van de zustershulpvereniging. Sindsdien hebben ze veel roepingen gehad, inclusief zijn functies als regionaal vertegenwoordiger en zendingspresident.

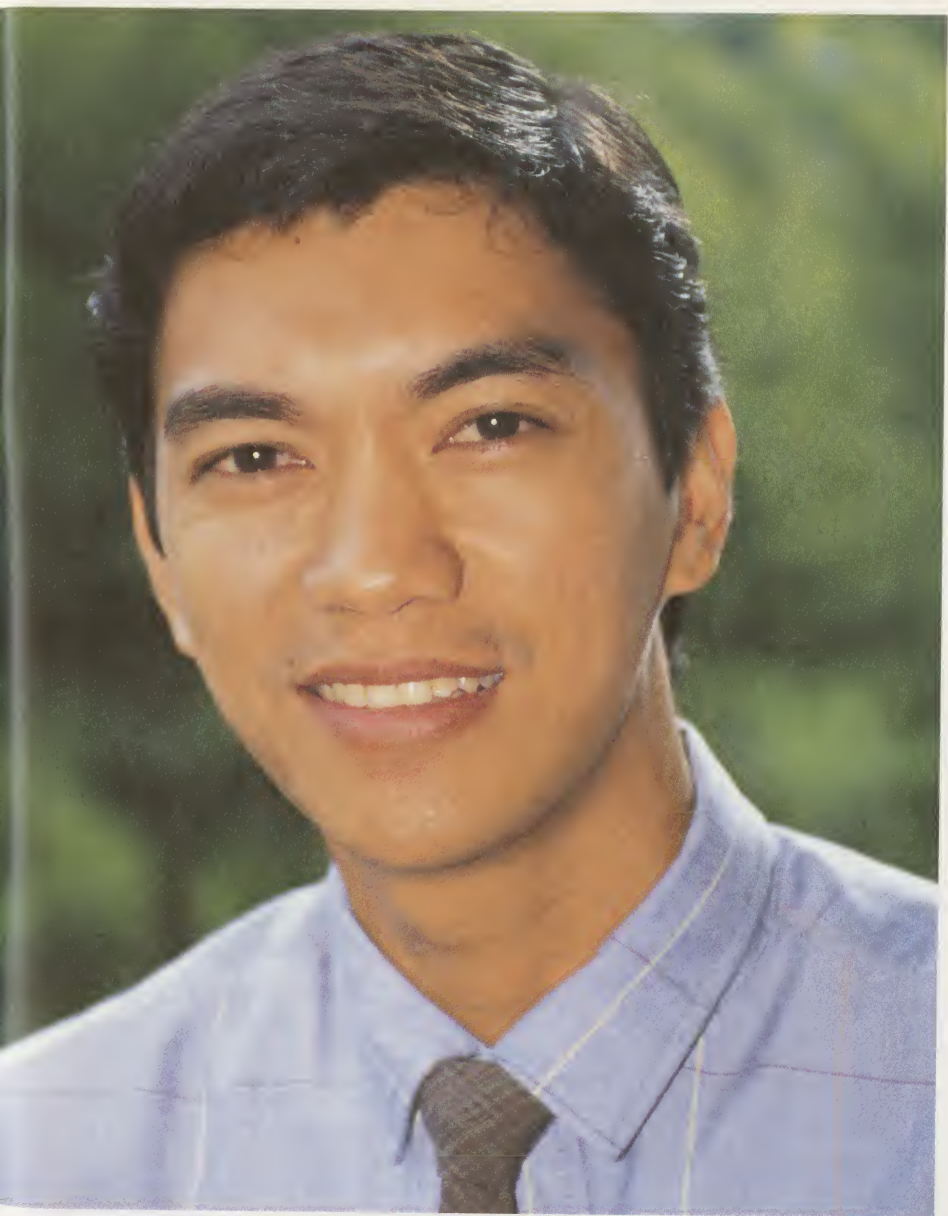
De familie Ilagan zag hun leven in veel opzichten veranderen. 'We hebben een typebureau,' zegt ze 'en vroeger moesten we vaak op zondag werken om ons werk op tijd af te krijgen. Maar toen we eenmaal lid van de kerk waren, besloten we om niet meer op zondag te werken. Daar verloren we wel een paar klanten door. Maar we verdienden in zes dagen per week veel meer dan we vroeger met ons overwerk in zeven dagen verdienden.'

Toen kregen ze de kans om, naast hun werk in het typebureau, een restaurant te openen. 'Maar we waren op zondag niet open. We serveerden geen bier of koffie. En we verkochten geen sigaretten - niets dat volgens ons niet strookte met het woord van wijsheid. Sommige klanten zeiden dan: "Wat voor restaurant is dit?" en liepen weg! Maar er hing een fijne familiesfeer en we bereikten daardoor een heel andere doelgroep.'

Enkele jaren later verkochten ze het restaurant met winst. Jovencio werd in dienst genomen als mana-

Consolación Pilobello (bovenaan) is bestuurslid huiselijk leven van de wijk; haar man, Isidoro, is patriarch. Jovencio en Zenaida Ilagan (midden) waren het tweede Filipijnse echtpaar dat ooit geroepen is om leiding te geven aan een zendingsgebied. Lindo Casinillo (rechts) zegt dat getrouwheid 'een kwestie is van een manier vinden om te gehoorzamen'. Andere leden vertellen dat ze beschermd zijn tegen de lavastromen die uit de vulkaan Mayon kwamen.

ger van het distributiecentrum van de kerk in Manila. Later werkte hij voor de afdeling ledenadministratie en statistiek en voor het centrum voor data-invoer. Momenteel is hij gebiedsmanager materiaalbeheer.

‘Door het evangelie is mijn man als een blad aan de boom omgeslagen’, zegt zuster Ilagan. ‘Het heeft ons een gemoedsrust gegeven die ik nooit eerder had ervaren. En het kwam precies op tijd voor onze kinderen.’ Verscheidene van hun kinderen zijn op zending geweest en hebben een tempelhuwelijk gesloten.

PERLA, DE PRESIDENT EN DE FIETS

.....

Toen Perla een getuigenis had gekregen van het Boek van Mormon, wilde ze zich laten dopen. Maar haar ouders wilden er niets van horen. Hoewel ze toen 28 was en hun toestemming niet nodig had, wilde ze hen niet kwetsen. Maar uiteindelijk haakte ze haar eigen doopkleding en liet zich toch dopen.

Haar volgende probleem was de tiende. Perla was al jaren onderwijzeres aan een basisschool. Als de enige kostwinner in haar vaders gezin had ze hem altijd haar volledige salaris gegeven. En nu wilde ze er niet aan denken om hem het salaris of het tiendegedeelte ervan te onthouden. In plaats daarvan begon ze na school voor andere mensen te haken en betaalde ze haar volledige verdienste daarvan als tiende voor beide bronnen van inkomsten.

Nadat ze in Manila een zending had vervuld, vond Perla weer een baan als onderwijzeres en maakte

ze kennis met Luciano de Guzmàn – een vrijgezel van 47 die ook onderwijzer was aan een basisschool. Ze traden in het huwelijk en hebben nu twee dochtertjes, Ruth en Esther.

Acht jaar na zijn doop werd Luciano geroepen als president van de Ring Lingayen. Net als de meeste leiders op de Filipijnen heeft president de Guzmàn geen auto, geen telefoon en maar weinig geld om openbaar vervoer te betalen. Maar hij heeft wél een fiets. En met zijn 59 jaar fietst hij naar al zijn vergaderingen en andere plaatsen die hij moet bezoeken – bijna drie uur heen en weer. Zijn lunch neemt hij mee in een broodzakje, want, zegt hij: ‘Ik wil de leden niet lastig vallen voor een lunch.’

Fietsen op de overvolle wegen van de Filipijnen kan gevaarlijk zijn. Maar, zegt president de Guzmàn, ‘De Heer beschermt me, want ik ben in zijn dienst.’ Op een keer was een grote bus een jeepbusje aan het inhalen en raakte de president er op zijn fiets tussenin. ‘Iedereen dacht dat ik er geweest was’, zegt hij. ‘Maar toen leek het alsof een harde wind me oppakte en me voor de bus wegveegde. De fiets had niets, en ik ook niet. De mensen waren verbaasd toen ze zagen dat ik nog in leven was. Ik trouwens ook!’

‘IK HOORDE EEN BABY’

.....

Om in Cebu bij de eenkamerwoning van de familie Monares te komen, moet je door een labrynt van nauwe, overvolle steegjes. Als je de kleine kamer binnenkomt, valt je oog het eerst op een poster van de kerk. Het is een foto van een

President de Guzmàn (boven) neemt afscheid van Perla en van hun dochters, Ruth en Perla, alvorens op de fiets naar de kerk op weg te gaan. Santos en Julieta Monares en twee van hun kinderen, Hazel (14) en Vicenta (20), zeggen dat ze 'alle problemen van de buitenwereld vergaten' toen ze in de tempel waren.

Ellen en Cesar Dichoso (boven) zijn getrouwd in de Manila-tempel, waar de diensten in zeven talen gebracht worden. Leden van de Gemeente Rosario gingen om 1 uur 's ochtends van huis om met dit jeepbusje (links) naar de tempel te gaan. Op sommige dagen zijn de bezoekersaantallen zo groot dat de leden twee of drie uur moeten wachten voor ze aan een dienst kunnen meedoen.

gele ballon die boven een stel blauwe ballons uitstijgt, met het opschrift: 'Rise above the blues' (Stijg boven neerslachtigheid uit).

Eén plank in een kleine boekenkast is helemaal gevuld met nieuwe exemplaren van het Boek van Mormon, bedoeld om weg te geven. 'Onze zoon is op zending', legt Santos Monares uit.

Broeder Monares is straatventer en probeert op die manier zijn gezin te onderhouden. Toen zijn vrouw, Julieta, en hij het er voor het eerst over hadden om naar de tempel te gaan, wilde Julieta zichzelf niet teveel hoop geven. Ze dacht dat het geen zin had om zelfs maar te proberen voldoende geld te sparen voor de bootreis. En toen was broeder Monares bovendien nog lange tijd ziek. Maar op de een of andere manier schraapten ze voldoende geld bij elkaar om met vier van hun kinderen de reis te ondernemen.

Toen zuster Monares naar de markt ging om eten te kopen voor de reis, stal een zakkenroller al het geld dat ze bij zich had. En weer was ze in de verleiding om het maar op te geven. Maar geld uit het vastengavenfonds maakte de voedselaankoop mogelijk en uiteindelijk bereikten ze in april 1990 de Manila-tempel.

'In de tempel vergaten we alle problemen die we in de buitenwereld hadden', zegt broeder Monares.

Zijn dochter Vicenta (20) is het ermee eens: 'Toen mijn broer, die al gauw na de geboorte was overleden, aan mijn ouders verzegeld werd, hoorde ik een baby!' Voor haar was dat een bevestiging dat hij de verordening aanvaardde.

'DE HEER WEET OF JE ALLES DOET WAT JE KUNT'

Toen hij kennismakte met de kerk, verstond of sprak Lindo Casinillo nauwelijks Engels. Maar omdat het Boek van Mormon niet te krijgen was in het Cebuano (een van de talen die op de Filipijnen gesproken wordt), las hij het in het Engels. 'Ik bleef erin lezen, hoewel ik het niet begreep', zegt hij. 'Ik las totdat ik het wel begreep.' En nu, enkele jaren later, heeft hij het zeven keer van voor tot achter gelezen. Hij spreekt nu vloeiend Engels.

Lindo was na zijn zending ruim een jaar werkeloos, en vond toen een laagbetaalde baan. Maar hij betaalde een volledige tiende. 'Ik wist dat het er bij tiende niet om gaat hoeveel je betaalt, maar hoeveel geloof je in de Heer toont.'

Nog voor zijn huwelijk werd hij geroepen als gemeentepresident. 'Ik moest 's morgens erg vroeg in de kerk zijn, maar ik had geen wekker. Daarom gebruikte ik zaterdagnacht geen klamboe, zodat de muggen me beten en ik 's morgens vroeg opstond. Het klinkt raar, maar het werkte. Ik was nooit te laat.'

Op een keer hadden de assistent-administrateur van de gemeente en hij zeven uur lang naar een fout in een rapport gezocht. Lindo vertelt wat hij deed toen de ander wegging om te eten: 'Ik besepte dat we niet gebeden hadden voor we waren begonnen. Daarom knielde ik neer en verontschuldigde me tegenover mijn Hemelse Vader dat we niet eerst gebeden hadden. Ik vroeg om zijn hulp. Ik pakte de papieren weer en vond meteen de fout.'

Toen Lindo en Annabelle besloten om te trouwen, verdiende hij net voldoende om zichzelf te onderhouden. Aanvankelijk aarzelden haar ouders, beiden lid van de kerk, om toestemming te geven voor het huwelijk, maar, zegt hij: 'Ik beloofde dat we ons best zouden doen om de geboden te gehoorzamen, en dat de Heer ons dan zou zegenen. Ze besloten me te vertrouwen.'

Annabelle had een goede baan bij een medisch centrum. 'Maar de profeet had gezegd dat de moeder zo mogelijk niet buitenshuis moest werken', zegt hij. 'We hadden voldoende vertrouwen in de raad van onze leiders om te besluiten dat ze op zou houden met werken.' Ze werden gezegend met de geboorte van een jongetje, Kahivhan, en inmiddels heeft Lindo een goede baan en wonen ze in een mooie flat.

Daar ze er slechts weinig ruimte en middelen voor hebben, is het niet makkelijk om een groentetuin of een voedselvoorraad aan te leggen. Maar: 'Onze bisschop zei ons dat het niet om de tuin zelf ging, maar dat het een kwestie was van een manier vinden om het beginsel te gehoorzamen', zegt Lindo. En dus improviseerde hij. 'Ik haalde wat hout en maakte een kist. Ik ging een paar keer met de bus de stad uit en nam een paar zakken aarde mee terug. Toen zaaide ik wat groenten.'

Toen in 1990 de aardbeving toesloeg, waren ze blij dat ze wat rijst en blikvoedsel in een kast hadden opgeslagen. Hoewel hun flatgebouw helemaal verwoest werd, waren ze wel in staat een gedeelte van hun voedselvoorraad te redden en te gebruiken.

'We doen ons best', zegt hij bescheiden. 'De Heer weet of je alles doet wat je kunt.'

'EEN GELOVIG VOLK'

Isidoro B. Pilobello is ringpatriarch en bovendien verzegelaar in de tempel. 'Soms sta ik versteld', zegt hij, sprekend over de zegenin-

gen die zijn medeheiligen op de Filipijnen in hun patriarchale zegen beloofd worden.

'Filipino's zijn een gelovig volk', zegt ouderling George I. Cannon van de Zeventig, die daar onlangs nog gebiedsresident was. 'Ze zijn een spiritueel volk. En ze zoeken manieren om zich te verbeteren. Ze zien de kerk als een plaats

om antwoorden op hun vragen te vinden.'

En door hun geloof in Jezus Christus, vinden ze die ook. □

Marvin K. Gardner is assistent-hoofd-redacteur van de International Magazines van de kerk, en is momenteel werkzaam als bisschop van de Wijk Bountiful 16 in de Ring Bountiful Utah Heights.

DE FILIPIJNSE HEILIGEN

Hoe het evangelie helpt

Het lijkt wel of dit land van eilanden altijd in het nieuws is. De Filipino's lijken telkens weer met nieuwe ernstige problemen geconfronteerd te worden.

Welke invloed heeft het evangelie op hun leven?

NATUURRAMPEN

De Filipino's kunnen jaarlijks zo'n twintig tyfoons verwachten, waarvan er enkele rampzalige moessonregens, winden en overstromingen met zich meebrengen. Af en toe spuwen werkzame vulkanen een vernietigende stroom lava. En er komen regelmatig aardbevingen voor. In 1988 werd het gebied in zes weken tijd door drie hevige tyfoons en twee aardbevingen getroffen.

Dit doet de kerk:

- De HLD-kerkgebouwen worden opvangcentra waar de slachtoffers – ongeacht hun godsdienst – voedsel, onderdak, medische verzorging en emotionele en geestelijke steun kunnen ontvangen.

- De kerk heeft zaden en andere materialen gegeven aan boeren wier oogst in de moessonoverstromingen verloren is gegaan.

- Priesterschapsquorums en scoutgroepen hebben materialen verzameld en hebben geholpen bij de wederopbouw van woningen die tijdens aardbevingen en tyfoons vernietigd zijn.

- In maart 1990 hielden de leden tijdens een ernstige droogte en elektriciteitstekort een vasten voor regen. De volgende dag regende het.

ECONOMISCHE PROBLEMEN

Het land maakt een periode van economisch herstel door, maar dat herstel vordert langzaam. Het jaarincome per hoofd van de bevolking bedraagt ongeveer twaalfhonderd gulden. Als men de kerkleiders vraagt wat het grootste probleem van de leden is, hoort men het meeste dit antwoord: 'Overleven – dagelijks voldoende voedsel vinden.' De meeste Filipijnse gezinnen zijn groot. En vaak wonen er nog andere familieleden in. Ze helpen elkaar in tijden van werkeloosheid of andere stoffelijke ontberingen. Het is heel normaal

dat een hele familie maar één kostwinner heeft – soms is dat zelfs een tiener.

Het analfabetisme ligt procentueel erg laag op de Filipijnen – ongeveer 12 procent. En een universitaire studie heeft hoge prioriteit. Maar ook de afgestudeerden kampen met werkeloosheid.

Hoe het evangelie helpt:

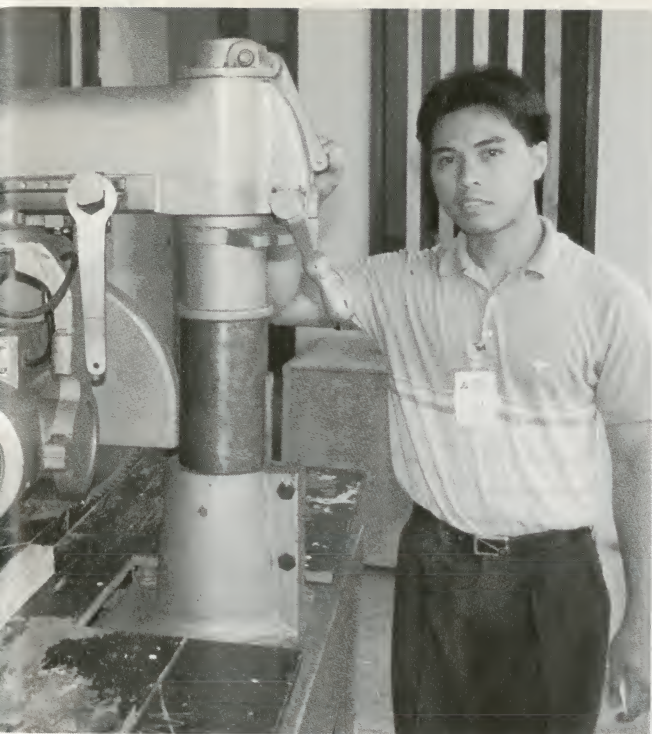
- De kerkleiders onderwijzen de vastenwet, die het schenken van een vastengave omvat.

- In alle wijken wordt een serie lessen over zelfredzaamheid gegeven – lessen over onderwerpen zoals gezondheid, voeding, hygiëne en financiënbeheer.

- Er zijn zendingsechtparen die fungeren als werkgelegenheidsdeskundigen en de leden helpen om een (betere) baan te vinden.

- De kerkleiders moedigen de leden aan om vakopleidingen te volgen, zowel die van de overheid als die van plaatselijke instellingen, en bieden zelfs beurzen aan voor dergelijke programma's.

- Sommige leden vormen coöperaties om goederen voor de verkoop te produceren, zoals rieten manden, houten meubelen en betonblokken.

De kerkleiders op de Filipijnen moedigen de jongemannen en de jonge vrouwen aan om diploma's te halen door vakopleidingen van de overheid te volgen. Benjamin Josol jr., een feruggekeerd zendeling die nu een vrouw en kind heeft, doet mee aan een cursus in een klas met 22 andere cursisten – vijftien zijn er lid van de kerk.

- Veel kerkgebouwen hebben een tuin – niet alleen voor de directe behoeften van de leden, maar ook om tuinvaardigheden te onderwijzen.

- In elk kerkgebouw is standaard een naaimachine aanwezig en er wordt tijdens bijeenkomsten huishoudelijk leven van de ZHV regelmatig naailes gegeven. De zusters leren kleding te naaien voor hun gezin, maar sommigen zijn zelfs in staat om met naaien bij te dragen in het onderhoud van hun gezin.

POLITIEKE ONRUST

Van 1521 tot en met 1898 stonden de Filipijnse eilanden onder Spaanse heerschappij; daarna duurde de bezetting door de Verenigde Staten tot 1946. Sinds het land een onafhankelijke republiek is geworden, heerst er grote politieke onrust. Verscheidene oppositiegroeperingen verzetten zich actief tegen de regering en veroorzaken daarmee veel spanning en onrust.

Dit doet de kerk:

- De kerk moedigt de heiligen aan om de wet te gehoorzamen, te eerbiedigen en hoog te houden (zie geloofsartikel 12).

- De meeste leden proberen zich buiten problemen te houden en ongemakken als avondklokken en controlepunten op de snelweg voor lief te nemen.

- Tijdens de coup in december 1989 werden de leden en niet-leden op het eiland Mactan geëvacueerd naar een kerkgebouw in Cebu, waar de kerkleden iedereen van voedsel voorzagen en hen moed inspraken. 'We zijn door die ervaring gesterkt – zowel de leden als de leiders', zegt Remus Villarete, die regionaal vertegenwoordiger is in

Cebu. 'De leden nodigden de niet-leden uit om de volgende zondag de getuigenisdienst bij te wonen om daar hun gevoelens te uiten, en sommige minder-actieve leden werden weer actief.'

- De leden getuigen dat de Heer hen beschermd heeft. Sommigen vertellen dat ze ongedeerd aan kruisvuur ontsnapt zijn; anderen vertellen dat ze getroost zijn na de dood van geliefden. In december 1989 probeerden troepen van de opstandelingen de tempel binnen te dringen, maar tempelwerkers haalden hen over om dat niet te doen. In plaats daarvan verborgen

ze zich een tijdje in het bijgebouw. Tijdens de schermutselingen ontstond er lichte schade aan de buitenkant van het bijgebouw en het gastenverblijf werd ernstig beschadigd, maar als door een wonder bleef de tempel ongedeerd.

TAALPROBLEMEN

Er worden 87 talen en dialecten gesproken in dit land. Het Engels, dat als tweede taal door ongeveer de helft van de bevolking gesproken wordt, heeft een verenigende invloed hierop. Maar het wordt slechts beperkt gebruikt en enkele leden geven taalproblemen op als

reden om niet actief te zijn in de kerk. Veel zendelingen, zelfs enkele uit de Filipijnen zelf, moeten een nieuwe taal leren om optimaal te kunnen communiceren.

Dit doet de kerk:

- De leden worden aangemoedigd om tijdens de bijeenkomsten hun eigen taal te spreken. Meestal zijn de lessen en de toespraken in de kerk een mengsel van Engels en de plaatselijke taal.

- Het Boek van Mormon en enkele andere materialen van de kerk worden momenteel vertaald in de acht meest verbreide Filipijnse talen.

Spoedig: 1 miljoen Filipijnse heiligen der laatste dagen

Momenteel zijn er meer dan een kwart miljoen leden van de kerk op de Filipijnen. En het ledental van de kerk verdubbelt zich daar iedere vier jaar. Tegen het einde van de jaren negentig zullen er waarschijnlijk een miljoen heiligen der laatste dagen op de Filipijnen zijn.

Vanwaar die enorme groei? Het feit dat de Filipijnen een christelijk land is (in tegenstelling tot haar Aziatische burens) speelt ongetwijfeld een grote rol. Als gevolg van meer dan vier eeuwen Spaanse en Amerikaanse overheersing is al meer dan negentig procent van de bevolking christen. En, zegt ouderling L. Lionel Kendrick, de gebiedspresident, 'het is een geestelijk gevoel, ontvankelijk en gelovig volk.'

Maar een andere reden is dat het

in de aard van de Filipino's ligt om iedereen te vertellen wat hij heeft. 'Iedereen heeft vrienden of verwanten die geen lid zijn, die men door ons wil laten onderwijzen', zegt een zending. 'De meeste verwijzingen komen van de leden.'

'We houden de onstuimige groei nog in toom door ons te concentreren op gezinnen', zegt ouderling George R. Hill III, voormalig lid van het gebiedspresidium. En de voltijdzendingen wordt gevraagd om soms wel dertig procent van hun tijd te besteden aan heractivering en leiderschapstraining. En toch blijft het aantal dopelingen stijgen.

Wat is de geschiedenis achter die groei?

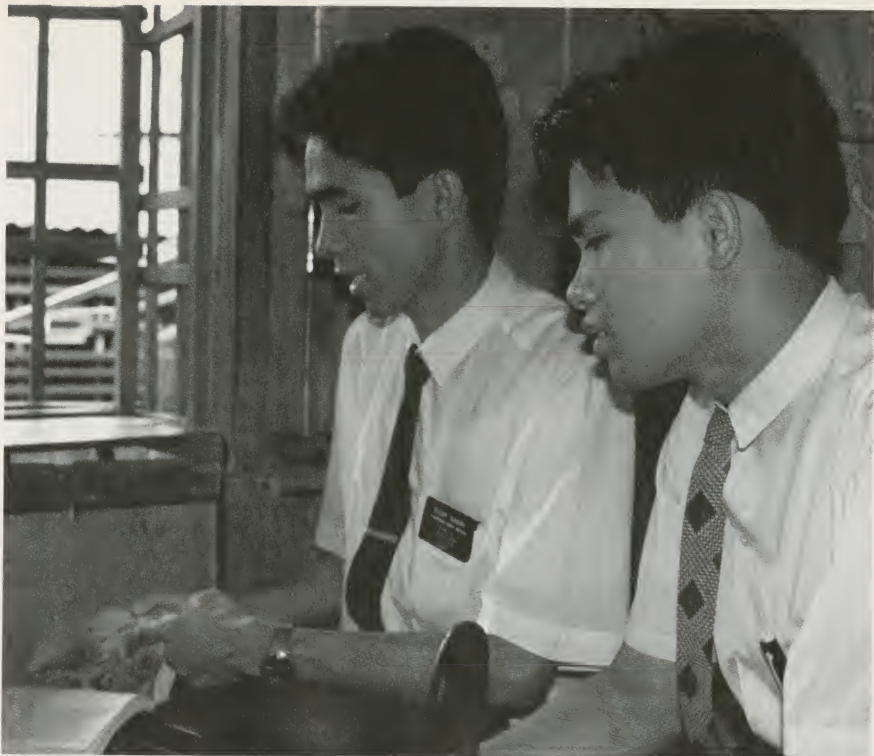
- In 1945, tijdens de Tweede Wereldoorlog, werden er gemeenten voor militairen georganiseerd. Maxine Grinn, een heilige der laatste dagen die voor het Rode Kruis werkte, vertelde mevrouw Aniceta Fajardo over het evangelie. Zij werd gedoopt en was, voor

zover bekend, de eerste heilige der laatste dagen op de Filipijnen.

- In 1953, tijdens de oorlog in Korea, keerden er Amerikaanse soldaten terug naar de Filipijnen en werd er weer een gemeente voor militairen georganiseerd.

- In 1955 wijdde president Joseph Fielding Smith de Filipijnen toe aan de prediking van het evangelie. Toch kon het zendingswerk er nog niet beginnen als gevolg van visabeperkingen.

- Op 28 april 1961 kwam ouderling Gordon B. Hinckley met een kleine groep kerkleden bijeen bij de McKinley oorlogsbegraafplaats in Manila en sprak een speciaal gebed uit voor het zendingswerk. Een week later arriveerden er zendelingen. Rubén Gapiz, die nu zendingpresident is, was een van de eerste leden van de kerk op de Filipijnen. 'Toen president Hinckley zijn gebed bij de begraafplaats uitsprak,' zegt Rubén 'bad hij dat er veel Filipino's zouden zijn die zich zouden laten dopen en de kerk hier

zouden leiden. Dat was zeer profetisch. Dat gebeurt nu allemaal.'

- In een land van 300000 vierkante kilometer zijn er twaalf zendingsgebieden van de kerk. Meer dan 1250 van de 1650 zendelingen zijn Filipino. Vijf van de zendingspresidenten en alle regionale vertegenwoordigers zijn Filipino. Negenendertig van de veertig ringen en alle zestig districten in de zendingsgebieden hebben een Filipino als president.

- Er zijn momenteel 15000 cursisten ingeschreven voor seminarie en instituut.

- In Manila is een centrum voor

familiegeschiedenis en bijna alle ringen en enkele districten hebben een klein centrum voor familiegeschiedenis.

- Tachtig zendelingechtparen zijn aan de twaalf zendingsgebieden toegewezen om nieuwe, onervaren leiders te trainen.

Ouderling Dominador Caday jr. (links) en ouderling Restituto Bajarin in het Zendingsgebied Davao zijn nog niet zo lang lid van de kerk, net als zoveel andere plaatselijke zendelingen, en hebben ouders die geen lid zijn. De meeste zendelingen in de twaalf zendingsgebieden op de Filipijnen zijn plaatselijke leden.

- De kerk bouwt van plaatselijke materialen kleine kerkgebouwen voor een fractie van de kosten van de gebruikelijke kerkgebouwen. De leden zijn er erg blij mee, want het openbaar vervoer is duur en die kerkgebouwen worden dichterbij gebouwd. □

Radmila Ranović

Er zelf achter komen

Radmila Ranović besefte niet dat de beslissing om bij haar ouders in Zwitserland te blijven in plaats van in Joegoslavië naar school te gaan, haar leven zou veranderen.

Radmila was veertien toen haar familie van Joegoslavië naar Zwitserland verhuisde. Ze dacht dat het niet zou uitmaken of ze in Zwitserland of in Joegoslavië naar school ging. Maar vier jaar later kwamen er in Zwitserland zendelingen van de kerk bij haar aan de deur.

'Ik was enig kind en mijn ouders wilden me niet naar Joegoslavië sturen', zegt Radmila. 'Als ik terugkijk op die jaren, denk ik dat mijn Hemelse Vader wilde dat ik in Zwitserland bleef. Ik werd voorbereid op het evangelie.'

Radmila is geboren in Sarajevo (in midden-Joegoslavië) en is daar ook naar school geweest. Daar leerde ze dat godsdienst niet nodig was. Haar vader geloofde niet in God en haar moeder was geen actief lid van haar kerk.

'Ik wist niet eens wat de Bijbel was', lacht Radmila. 'Ik had van David en Goliath gehoord, maar ik dacht dat zij personen uit de Griekse of Romeinse mythologie waren.'

Maar in Zwitserland maakte Radmila op school kennis met mensen die actief waren in hun kerk. En ze begon zich het een en ander af te vragen over God, Jezus Christus en het doel van dit leven. In die periode had ze een correspondentie vriendin uit Nieuw-Zeeland die lid van de kerk was. Hoewel ze het in haar brieven nooit over godsdienst had, vertelde ze Radmila dat ze in Zwitserland vrienden had die haar zouden opzoeken. Radmila was enthousiast.

Enkele maanden later, in september 1974, verschenen er vier netjes geklede jongemannen aan de deur. Radmila zei: 'O, ja, ik had u verwacht. Kom binnen.' Radmila glimlacht bij de herinnering aan de enthousiaste gezichten die ze trokken bij dat welkom.

Toen ze uiteindelijk door kreeg dat ze nooit naar Nieuw-Zeeland waren geweest en dat ze vertegenwoordigers waren van de 'mormoonse' kerk, zei ze dat ze niet geïnteresseerd was in hun boodschap. Ze verbaasden haar door beleefd aanstalten te maken om te vertrekken. Maar toen ze door de deur naar buiten gingen, vroeg een van de zendelingen: 'Tussen twee haakjes, ken je Krešimir Čosić?'

Nou, dat was een andere zaak. 'Tedereen in Joegoslavië kent Krešimir', zei ze. 'Hij is een echte sportheld in Joegoslavië.'

Begin jaren zeventig speelde Krešimir Čosić basketbal voor de Brigham Young University, liet zich dopen, en keerde terug naar Joegoslavië. Vervolgens speelde hij voor het nationale basketbalteam van Joegoslavië en won met hen het wereldkampioenschap, en een gouden medaille tijdens de Olympische spelen van 1980.

'Ik vroeg me af hoe de zendelingen over hem hadden gehoord', zegt Radmila. Terwijl ze over broeder Čosić spraken, vertelden de zendelingen over zijn band met de Brigham Young University en de kerk. Ze nodigden Radmila uit voor een presentatie in de plaatselijke gemeente van de kerk, en ze zei dat ze zou komen.

Toen Radmila de kleine vergaderruimte van de kerk, in de kelder van een flatgebouw, binnenwandelde, was het eerste wat haar opviel een bordje waarop stond: 'De heerlijkheid Gods is intelligentie.'

'Daar was ik meteen van onder de indruk. Ik was geërerd', zegt ze. 'Men had mij altijd geleerd dat godsdienstige mensen niet intelligent waren en dat ze nooit iets wilden leren. Ik wilde juist graag leren.' De presentatie ging over het Boek van Mormon. 'De hele presentatie leek erop gericht uit te leggen dat ik er zelf achter kon komen of wat ik hoorde waar was', herinnert

Sinds haar bekering heeft Radmila nooit meer het verlangen gehad om te roken. Momenteel rondt ze een studie fysiotherapie af aan de Brigham Young University.

Radmila zich. 'Ik had geen andere mensen nodig om te weten te komen of het waar was; ik kon het bestuderen en het God zelf vragen.'

Ze nam een Duitstalig exemplaar van het Boek van Mormon aan, nam het mee naar huis – en zette het op een plank.

Enkele maanden later, in de kersttijd, begon Radmila meer te horen over Jezus Christus. Op de televisie waren er programma's over zijn leven en de mensen praatten meer over Hem. Ze wilde meer over Hem te weten komen, en ze dacht weer aan het Boek van Mormon. Ze begon het te lezen. 'Ik begreep er niets van', herinnert ze zich. 'Dat kwam niet doordat het Duits te moeilijk was voor me, maar meer doordat ik woorden zoals *bekering* niet begreep omdat ik ze nooit eerder gehoord had.'

Ze besloot de zendingen om hulp te vragen. Die zendingen waren net om inspiratie aan het bidden om te weten welke onderzoekers op hun lijst ze moesten bezoeken. Beiden hadden het gevoel dat Radmila hen nodig had. Toen ze bij haar aanklopten, deed ze de deur open en zei weer: 'Kom binnen. Ik had u verwacht.'

Ze wilde nog steeds niet de zendelingen ontvangen, maar ze stelde wel samen met hen een studieschema op. Elke week zou ze tien hoofdstukken in het Boek van Mormon lezen, opschrijven wat ze ervan vond, en dat met de zendingen bespreken.

'Ze reageerden bijzonder geduldig op mijn soms vervelende en onbelangrijke vragen', zegt ze. 'Op een keer zei ik dat ik ze niet binnen zou laten omdat ik die week niet gelezen had. Ze stelden voor om samen wat te lezen. We begonnen over Ammon te lezen, en toen zeiden ze dat ze weg moesten. Ik kon het nauwelijks geloven. Voor de eerste keer begon ik de geest te voelen en

enthousiast te raken over het boek. Zo gauw ze weg waren, ging ik naar mijn kamer en las het verhaal uit.'

Toen begon Radmila te bidden over het Boek van Mormon. Toen ze op een dag in 3 Nephi aan het lezen was over het bezoek van de Heiland aan het oude Amerika, had ze plotseling sterk het gevoel dat het allemaal echt gebeurd was. Ze voelde dat de Heiland werkelijk bestond en dat ze dat niet meer kon ontkennen. 'Alles leek ineens logisch', zegt ze. Toen de zendingen weer langskwamen, legden ze uit hoe de Heilige Geest onze gebeden beantwoordt, waarna ze de uitnodiging aanvaardde om zich te laten dopen.

De zendingen zeiden: 'Nu zullen we je de zendelingenlessen moeten geven.'

'Omdat ik wist dat het allemaal waar was, kon ik vanaf het begin alle geboden aanvaarden – de tiende, het woord van wijsheid, alles', zegt Radmila. 'Ik had, bijvoorbeeld, vanaf dat moment nooit meer het verlangen om te roken.'

Radmila liet zich op 22 februari 1975 in Zürich dopen. Later keerde ze terug naar Belgrado (Joegoslavië), waar net een gemeente van de kerk georganiseerd werd. In 1981 ging ze op zending naar Montreal (Canada) – als eerste zending die ooit uit Joegoslavië groepeerde was. Momenteel rondt ze een studie fysiotherapie af aan de Brigham Young University in Provo (Utah). Ze heeft verder ook geholpen met de vertaling van diverse kerkmaterialen in het Servo-Kroatisch – de voornaamste taal in Joegoslavië.

Wanneer ze op haar leven tot dusver terugkijkt, zegt Radmila dat ze vindt dat haar Hemelse Vader veel wonderen voor haar tot stand heeft gebracht. Eens trok ze het bestaan van God in twijfel. Nu weet ze dat God veel van haar houdt, en wil ze Hem op alle mogelijke manieren dienen. □

Drie nieuwe algemene autoriteiten

Het Eerste Presidium heeft bekendgemaakt dat er drie nieuwe leden aan het Tweede Quorum der Zeven-tig zijn toegevoegd. Het zijn Stephen D. Nadauld uit Ogden (Utah), Han In Sang uit Seoul (Korea) en Sam K. Shimabukuro uit Honolulu (Hawaii).

Ouderling Nadauld (49) is het afgelopen jaar werkzaam geweest als vicevoorzitter en financieel directeur van Bonneville Pacific Corporation, een onafhankelijke projectontwikkelaar van elektriciteitscentrales. Hij was van 1985 tot 1990 president van Weber State College in Ogden, en zorgde ervoor dat deze school de status van universiteit kreeg toegewezen.

Ouderling Nadauld, die op 31 mei 1942 in Idaho Falls (Idaho) is geboren, behaalde aan de Brigham Young University een baccalaureaatsgraad in scheikunde, en een doctorale graad aan Harvard University in Cambridge (Massachusetts). Na een jaar te hebben gewerkt als beleggingsadviseur en twee jaar verbonden te zijn geweest aan de faculteit bedrijfskunde van de University of Utah, promoveerde hij aan de University of California in Berkeley. Daarna was hij zeven jaar verbonden aan de faculteit bedrijfskunde van de Brigham Young University. In 1983 verliet hij de BYU en werd president van de Intermountain Milk Producers. Twee jaar later werd hij benoemd tot president van Weber State.

Ouderling Nadauld is directeur ge-

weest van verschillende organisaties. Daarnaast is hij actief geweest in de scouting en in de Rotary Club.

In de kerk is hij werkzaam geweest als regionaal vertegenwoordiger, bisschop, raadgever in een ringpresidium, scoutleider en quorumpresident ouderlingen.

Ouderling Nadauld en zijn vrouw, Margaret Dyreng Nadauld, hebben zeven zoons.

Ouderling Han (51) is op 10 december 1939 in Seoul geboren. De afgelopen zeven jaar is hij bestuurder materiële zaken voor de kerk in de Koreaanse hoofdstad geweest. Daarvoor was hij manager van het distributiecentrum in Seoul. Ook is hij hoofd van het kerkelijk vertaalbureau in Korea geweest en heeft hij het Boek van Mormon in het Koreaans vertaald.

Ouderling Han studeerde aan de Hongkig Universiteit in Seoul. In de kerk is hij werkzaam geweest als gemeente- en districtspresident, als regionaal vertegenwoordiger, en als president van het Zendinggebied Pusan Korea. Ouderling Han is de eerste Koreaan die geroe-

pen is als algemeen autoriteit. Hij was tevens de eerste Koreaan die als zendingpresident en als regionaal vertegenwoordiger werd geroepen. Recent was hij leerkracht in de zondagsschool en verzegelaar.

Ouderling Han en zijn vrouw, Lee Kyn In, hebben vijf kinderen.

Ouderling Shimabukuro (66) is een Hawaïiaan van Japanese afkomst. Hij behaalde een graad in bestuurskunde aan de Universiteit van Hawaii en ging met pensioen na een loopbaan bij het Hawaïiaanse Ministerie van Arbeid.

De nieuwe algemeen autoriteit is recent werkzaam geweest als president van de Ring Honolulu West. Ook is hij van 1981 tot 1984 werkzaam geweest als president van het Zendinggebied Sendai Japan en van 1985 tot 1988 als president van de Tokio-tempel. Hij is ook bisschop en hogeraadslid geweest. Als jongeman vervulde hij een zending in het zendinggebied Verre Oosten Noord.

Ouderling Shimabukuro en zijn vrouw, Amy Michiko Hirose, zijn de ouders van een dochter die overleden is. <

De juiste houding

Dorothea Condie

'Onze houding bepaalt wat we van ons leven maken, welke rol we spelen op dit aardse toneel, wat en hoeveel we bereiken, wat we wel of niet kunnen, en hoe we naar anderen, onszelf en de wereld kijken.'

[Dit artikel werd geschreven vóór het vertrek van het echtpaar Condie, red.]

De geboorte van een kind gaat meestal vergezeld van gelach en blijdschap. Deze keer huilden de moeder, de vader en de dokters. Voor hen lag een baby van wie de ampjes niet meer dan stompjes waren, het ene beentje niet langer dan twee decimeter, en het andere beentje verschrompeld en misvormd.

'Eindelijk pakte Alfred Carlsen, de vader, het bundeltje op en wikkelde het in een warme deken. "We zullen God danken voor dit nieuwe leven," zei hij, "we zullen dit kleine meisje met onze liefde omringen en alles doen om haar gelukkig te maken."

En dat deden ze - vader, moeder, vier broers en een zus. Zij gaven haar hun liefde. Zij ontwikkelde zich en heeft haar leven in dienst gesteld van velen die haar nodig hadden.

In 1981 ontving Ann H. Carlson een onderscheiding. Zij geeft leiding aan een school voor gehandicapten, variërend in leeftijd van vier tot vijftientig jaar. Zij zei: "Het is zwaar, maar het geeft ons zoveel voldoening als we horen dat leerlingen van deze school in deze toch zo prestatiegerichte wereld werk vinden als leraar, computerprogrammeur, accountant, radioverslaggever, technicus, fysicus, en in andere beroepen" (Barbara Smith, *A Fruitful Season*, blz. 190).

De houding van de vader was van invloed op de houding van zijn gezin en allen die in contact kwamen met dit kind. Zuster Barbara Smith merkte na dit verhaal op: 'Een van de belangrijkste ideeën van deze eeuw is dat wanneer mensen hun houding veranderen, zij hun leven kunnen veranderen.' (*Ibid.*, blz. 190.)

Dit verhaal illustreert het belang van de juiste houding

tegenover het leven, onze roeping en de toezeggingen die we hebben gedaan, tegenover leren en groeien en het overwinnen van moeilijkheden. Misschien beseffen we niet hoeveel invloed - negatief of positief - onze houding kan hebben.

Onze houding bepaalt wat we van ons leven maken, welke rol we spelen op dit aardse toneel, wat en hoeveel we bereiken, wat we wel of niet kunnen, en hoe we naar anderen, onszelf en de wereld kijken. Onze houding beïnvloedt elke beslissing die we nemen en bepaalt onze daden, met inbegrip van alle dagelijkse situaties waarin we terechtkomen en alle kleine keuzes die wij doen.

President Spencer W. Kimball heeft het als volgt uitgelegd:

'U bent, ongeacht uw leeftijd, uw leven aan het vormen. Het kan goedkoop en kitscherig zijn of waardevol en mooi. Het kan bol staan

van constructieve activiteiten of vol ellende zijn. Dat hangt allemaal van u en uw houding af. Want uw hoogte, hoever u klimt, hangt af van uw houding ofwel uw reactie op de situatie.' (*The Teachings of Spencer W. Kimball*, blz. 161.)

Als onze houding zo belangrijk is, moeten we ons de vraag stellen hoe wij aan onze houding komen. Er zijn een heleboel invloeden, in het bijzonder externe, die onze houding vormen en beïnvloeden: de wereld waarin we leven, onze ouders en broers en zussen, onze vrienden, de school en leraren, de televisie, de boeken die we lezen en onze godsdienstige opvattingen. Maar wie is er werkelijk verantwoordelijk? Kan ik anderen of mijn situatie de schuld geven?

Née - ik alleen ben verantwoordelijk voor mijn houding, en als mijn houding niet juist is, als die te wensen overlaat - kan alleen ik die

veranderen!

Viktor Frankl, een bekend Oostenrijks psychiater, schreef na jaren concentratiekamp:

'Hoewel het in de verwachting lag dat de gevangenen onder de gegeven omstandigheden, zoals gebrek aan slaap en voedsel, en de mentale spanningen die er waren, identiek zouden reageren, werd uiteindelijk duidelijk dat de soort persoon die de gevangene werd het resultaat was van een innerlijk besluit, en niet van de kampinvloeden alleen. Uiteindelijk kan ieder mens, zelfs onder zulke omstandigheden, voor zichzelf beslissen wat er van hem, mentaal en geestelijk, zal worden. (...) Het is deze geestelijke vrijheid die niet weggenomen kan worden, die het leven zin geeft' (Viktor Frankl, *Man's Search for Meaning*, blz. 66).

Victor Frankl maakt hier duidelijk dat wij kunnen kiezen voor onze houding, ongeacht de externe invloeden. Wij kiezen en daaruit volgt dat we onszelf kunnen veranderen. Met de woorden van ouderling Dallin H. Oaks: '(...) de mens kan wat Frankl "de laatste vrijheid" noemt in stand houden om in welke situatie dan ook te kiezen voor de juiste houding, voor het pad dat hij wil volgen' (Dallin H. Oaks, *Pure in Heart*, blz. 66).

Ieder volgt zijn eigen pad. En met de juiste houding zal dat het goede pad zijn, wellicht steil en smal, gemarkeerd door vele moeilijkheden, maar het zal ons vrede en vreugde brengen en ons terugvoeren in Gods tegenwoordigheid.<

Nieuwe zendingspresident in Nederland

Op donderdag 27 juni j.l. kwamen president en zuster H.J.M. Hoole jr. (rechts op de foto) op Schiphol aan. Zij werden verwelkomd door de scheidende zendingspresident Jack van Rij en zijn vrouw Cherie.

President Henk Hoole (60) zal de komende drie jaar leiding geven aan het Zendingsgebied Amsterdam Nederland.

President Hoole is geboren in Amsterdam. Hij vervulde van 1953-1955 een zending in Nederland. Na zijn emigratie naar Utah trad hij in het huwelijk met Daryl van Dam, dochter van president Donovan van Dam, die van 1952-1956 het Zendingsgebied Amsterdam presideerde. Haar broer Marvin presideerde het zendingsgebied van 1982-1985. Zijzelf vervulde van 1952-1956 een zending in Nederland.

In het volgende nummer van De Ster zal een interview met het echtpaar Hoole worden opgenomen.

Kranslegging in Margraten

JoAnn C. Berloth

Hoofd public relations Gemeente Heerlen

Voor de 47ste maal werd op 26 mei 1991 de jaarlijkse dodenherdenking gehouden op de Amerikaanse begraafplaats te Margraten (Zuid-Limburg). De Amerikaanse ambassadeur in Nederland, zijne excellentie Howard K. Wilkins, woonde deze plechtigheid in zijn hoedanigheid van beschermheer bij.

Voor de achtste achtereenvolgende keer nam ook De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen deel aan deze plechtigheid door het leggen van een krans.

De deelname aan deze plechtigheid kwam acht jaar geleden tot stand door een gezamenlijk initiatief van voormalig zendingspresident Marvin van Dam en de directeur van de begraafplaats, broeder L. Frank Berloth. Sindsdien heeft de kerk steeds deelgenomen aan de ceremonie.

Onder de aanwezigen bevonden zich zendingspresident en zuster J. van Rij, president en zuster J. Stinson van de Gemeente Heerlen, alsmede vele militairen, oudmilitairen en burgerleden van de Gemeente Heerlen. In totaal waren er meer dan 12.000 aanwezigen.

De krans werd dit jaar gelegd door ouderling Lawrence W. Morgan. Ouderling Morgan werd op 12 februari 1942 ingelijfd in het Amerikaanse leger. Hij bezocht de

officiersschool en promoveerde op 23 december 1942 als 2de luitenant. In maart 1944 arriveerde hij in Engeland. Vandaar vertrok hij op 12 juli naar Frankrijk, 36 dagen na de invasie. Hij trok met het geallieerde leger door

toen de rang van luitenant-kolonel bereikt, ging hij met pensioen.

Ouderling Morgan vervulde een zending in Nederland. Op 2 december 1937 vertrok hij uit Salt Lake City en kwam hier op 16 december aan. Hij

Deze keer kwam ouderling Morgan niet alleen. Zijn vrouw, zuster Elizabeth Morgan-Taylor en hij begonnen hun zending op het opleidingsinstituut in Provo (Utah) en kwamen op 9 mei 1990 in Nederland aan. Zij

Frankrijk, Luxemburg, België, Duitsland en Oostenrijk. Aan het einde van de oorlog was hij in Garmisch-Partenkirchen, ten zuiden van München. Ouderling Morgan bleef daar gestationeerd totdat hij in november 1945 terugkeerde naar de Verenigde Staten. Ouderling Morgan verliet de actieve dienst en werd op 1 februari 1946 als kapitein ingelijfd bij de reserve. In juni 1964, hij had

was werkzaam in Utrecht, Apeldoorn, Den Haag, Alkmaar, Den Helder en Groningen. Na het uitbreken van de oorlog werden alle zendingen naar huis teruggeroepen. Ouderling Morgan was in de laatste groep die Nederland verliet. Hij vervolgde zijn zending in het oosten van de Verenigde Staten. Hij was tot eind juli 1940 werkzaam in Pennsylvania en New York.

waren eerst werkzaam in Hengelo. Op 14 februari 1991 werden zij naar Heerlen overgeplaatst.

Voor broeder en zuster Harold Petch uit de Gemeente Heerlen heeft de Amerikaanse begraafplaats een bijzondere betekenis. Hun zwager die in de oorlog sneuvelde, ligt hier begraven. Geregeld bezoeken zij deze rustplaats en plaatsen bloemen op het graf. <

Tempelreis van de Gemeente St.-Niklaas

J. Dewit

Op donderdagmorgen verzamelden zich in alle vroegte zo'n vijftig leden uit de Gemeente St.-Niklaas op het parkeerterrein bij het stedelijk station. Samen reisden ze per bus naar Friedrichsdorf om enkele leden die hun eigen begiftiging zouden ontvangen, een steuntje in de

rug te geven.

Het was een vreugdevolle belevenis om als gemeente in het huis Gods te zijn en daar twee toekomstige zendingen en een jong echtpaar eeuwige verbonden te zien sluiten.

Dat het geestelijk leven heel goed kan worden aangevuld

met wat ontspanning, bewees ons samenzijn in de jeugdherberg van het nabijgelegen Bad Homburg, waar we genoten van elkaars vriendschap. Een opbouwende getuigenisvergadering, een groepswandeling in het plaatselijke park en het weerzien van de vertrouwde tempel-

werkers en -bezoekers, maakten deze dagen tot een onvergetelijke ervaring.

De rode draad die door deze gebeurtenissen heenliep, heet goddelijke liefde.

Er is al een nieuwe tempelreis gepland. <

Kikkers en ballerina's fo

Diana Bierbooms

Zaterdag 4 mei 1991 was een heel bijzondere dag voor de jeugdwerkkinderen van het District Antwerpen. Na vele weken van geheime voorbereidingen mochten de kinderen dan eindelijk de door hen ingestudeerde stukjes opvoeren voor de jarige districts-

president, Jean Huysmans.

De familie van president Huysmans was uitgenodigd en, tot grote verrassing van de jarige, met achttien mensen aanwezig.

Het programma varieerde van zang en dans tot vendelzwaaien en toneel.

De Gemeente Genk mocht de spits afbijten met een nummertje vendelzwaaien op de melodie van 'Vlaanderen mijn land'.

Daarna was de Gemeente Mechelen aan de beurt met een dansje van lustige kikkertjes, gekleed in prachtige

kostuums.

De kinderen van Gent brachten toen een liedje over 'onze Jean', met een mooie collage als geschenk.

Waarna nogmaals Genk ten tonele verscheen om een ballet op te voeren en het mooie gedicht 'Waar is de tijd?'

liciteren 'tovenaar' Jean

voor te dragen.

Het jeugdwerk van Sint-Niklaas stelde Jean als 'tovenaars' voor, een toneelstukje en liedje met een mooie geestelijke boodschap.

Tot slot mochten wij met de kinderen van de Gemeente Antwerpen terugkijken op

de studentenjaren van president Huysmans en zijn kennismaking met onze kerk. Zij zongen hem ook een prachtig verjaarslied 'Ode aan onze Jean' toe, waarvan het refrein door de hele zaal werd meegezongen.

Het hoogtepunt was even-

wel het aansnijden van de taart, waarvan elk een lekker stuk kreeg.

President Huysmans was blij verrast en dankte alle aanwezigen.

Hij gaf de kinderen nog een lesje in bescheidenheid. Hij zei: 'Jullie mogen nooit

vergeten, niettegenstaande dit prachtige verjaarsfeest waarmee jullie mij hebben verrast, dat niet ik maar onze Hemelse Vader de belangrijkste persoon hier is.' Met deze uitspraak bewees 'onze Jean' dat wij nog veel van hem kunnen leren. <

Op zondagavond 25 mei j.l. is er in Nijmegen een geslaagde muziekavond gehouden. Men kan zeggen dat dit bijna een traditie is geworden, want dit was het derde achtereenvolgende jaar dat de lente in Nijmegen met muziek werd opgefleurd. Vorige jaren vond dit plaats bij de familie M. van der Put, maar wegens de toenemende belangstelling werd dit jaar de kapel tot concertzaal omgetoerd.

Enkele maanden eerder was iedereen die ook maar iets aan muziek deed, aangemoedigd zich op te geven en te gaan repeteren, eventueel met familie en vrienden. En daar men de informele, gezellige sfeer van deze avond kende, schroomde men niet, en werd het een vol en afwisselend programma.

Mede wegens de enthousiaste deelname van

Er zit muziek in Nij

Margriet Noot

veel kinderen werd om 18.00 uur al begonnen met het klassieke gedeelte. We beluisterden daarin zangers, pianisten, een hoornblazer, een harpiste en een cellist. De composities varieerden van Bach tot Debussy. Allen brachten het er goed af en het was een genoegen om te zien en te horen.

Broeders en zusters met andere talenten vergastten ons in de pauze op feestelijke, zelfgebakken koekjes en cakes, en een glaasje drinken (een goede mormoonse gewoonte).

Na de pauze kwam het lichtere genre aan bod. Twee uitzonderlijk muzikale mensen presteerden het om ieder twee instrumenten tegelijk te bespelen (namelijk gitaar en harmonika), maar anderen - zangers, saxofonisten en pianisten - deden voor hen niet onder en leverden prima muziek.

Al met al een zeer succesvolle avond. De deelnemers van 7 tot over de 70 jaar waren volstaan en het meer dan 90 man tellende publiek (van wie enkelen het met een staanplaats moesten stellen) ging ontspannen en tevreden naar huis. Misschien moet men vóór het volgend voorjaar een uitbreiding van het gebouw overwegen. <

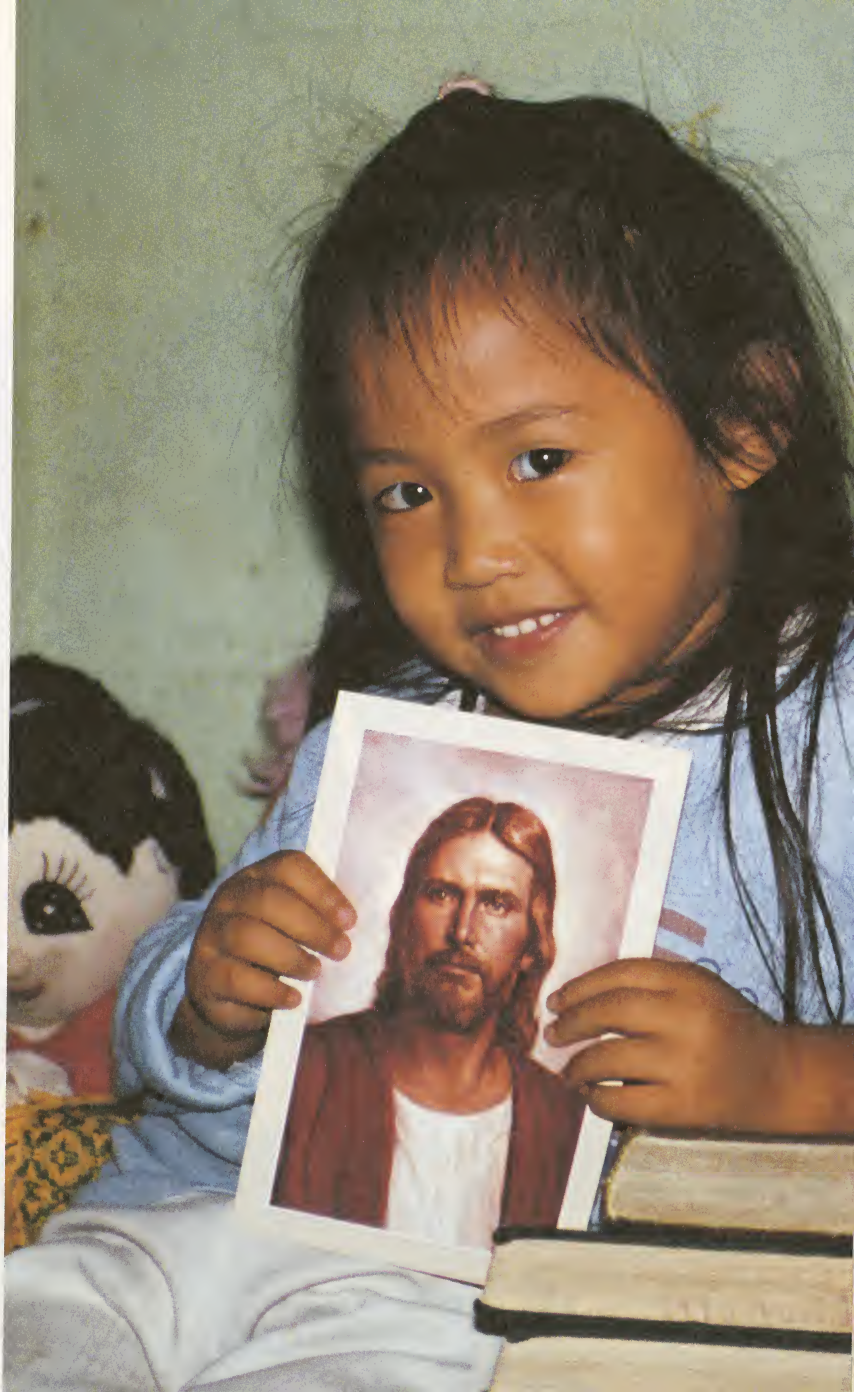

DE KINDERSTER

91STE JAARGANG

DE KERK VAN JEZUS CHRISTUS VAN DE HEILIGEN DER LAATSTE DAGEN

SEPTEMBER 1991

HARDWERKENDE BRIGHAM

2.

3.

1. Brigham Young groeide in het begin van de vorige eeuw op in het noordoosten van de Verenigde Staten. Zijn ouders en hun elf kinderen werkten erg hard om land te ontbossen en een boerderij te beginnen.
2. Brigham ging niet naar een echte school. Maar hij hielp zijn vader met houthakken, bij elkaar halen en verbranden van struiken, verslepen van stammen en wegscheppen van aarde. Het was geen makkelijk werk, maar Brigham vond het fijn om zijn vader te helpen.
3. Hij hielp zijn moeder ook graag. Zij leerde hem om brood te maken, de afwas te doen, de koeien te melken en boter te maken. Toen hij ouder was geworden, beweerde Brigham dat hij beter was in het huishouden dan een heleboel vrouwen!

4.

5.

6.

7.

4. Toen Brigham nog jong was, droegen al zijn vrienden een hoed – of ze nu werkten, speelden, visten of naar de kerk gingen. Brigham wilde ook een hoed, maar hij wist dat zijn ouders er geen geld voor hadden.

5. Daarom leerde Brigham stro vlechten en maakte hij zijn eigen hoeden! Die zelfgemaakte hoeden droeg hij 's zomers, als het warm was.

6. Toen het kouder werd, droeg hij een warmere hoed die zijn zussen voor hem hadden gemaakt.

7. Hoewel het boerenleven niet makkelijk was, vond Brigham het fijn om hard te werken. Hij begreep dat hij geoordeeld zou worden naar zijn werken en daden. Dat hij niet bang was om hard te werken, heeft Brigham geholpen zijn roeping als de tweede president van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen te vervullen. □

GEHOORZAME DIENSTKNECHTEN VAN GOD

Laurel Rohlfing

**'Zalig, die het woord Gods horen en het bewaren'
(Lucas 11:28).**

Koning Nebukadnessar van Babylon maakte een gouden beeld en gebood zijn hele volk om het te aanbidden. Wie zich niet wilde

neerbuigen en het beeld aanbidden, moest in een brandende oven worden gegooid.

Sadrak, Mesach en Abednego waren getrouwe dienstknechten van God. Zij zeiden tegen de koning dat ze zich alleen voor hun Hemelse Vader wilden neerbuigen en Hem aanbidden, en niemand anders. Ze gaven hun getuigenis aan de koning en zeiden: 'Onze God, die wij vereren, (is) in staat (...) ons te bevrijden (...) uit de brandende vuuroven.'

Ze voegden daar aan toe dat, zelfs als God hun leven niet zou redden, ze toch 'uw goden niet (zouden) vereren, en het gouden beeld dat zij hebt opgericht, niet aanbidden' (zie Daniël 3:17-18).

Koning Nebukadnessar was boos en liet de oven zo heet mogelijk maken om Sadrak, Mesach en Abednego erin te laten gooien. Het vuur was zo heet dat het de sterke soldaten die hen erin gooiden, doodde. Toen de koning in de oven keek, was hij stomverbaasd dat hij er drie mannen in zag rondlopen – in gezelschap van een vierde man die 'gelijkt op (...) een zoon der goden' (zie Daniël 3:25).

Toen de koning de drie mannen uit de oven liet komen, zag hij dat zelfs hun haar en hun kleren niet waren verbrand. Ze hadden niet eens een brandlucht. Toen gebood de koning zijn hele volk om de god van Sadrak, Mesach en Abednego te eerbiedigen.

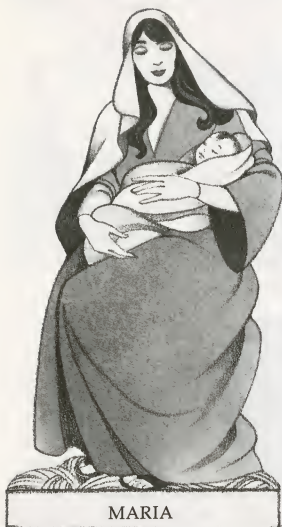
Na die ervaring moeten Sadrak, Mesach en Abednego wel heel zeker hebben geweten dat God leefde en over hen waakte. Net als die gehoorzame dienstknechten van God, kunnen wij ook ons getuigenis versterken als we de geboden van onze Hemelse Vader gehoorzamen en leven zoals Hij wil.

Instructies

Lees de raadseltjes over de mensen uit de Schriften die een sterk getuigenis hadden omdat ze de geboden van God gehoorzaamden. Zo gauw je kunt raden wie de persoon is, schrijf je zijn of haar naam in de open ruimte. Lijm de figuurtjes op stevig papier, knip ze uit en lijm ze op een plat stokje. Gebruik de poppetjes om de raadseltjes door te vertellen aan je vrienden en familie.

Ideeën voor de participatieperiode

1. Deel de kinderen op in groepen en laat hen de schriftverhalen naspelen over mannen en vrouwen die gehoorzame dienstknechten van God waren. Maak voor elk verhaal een zak klaar met simpele kostuums of requisieten.
2. Bespreek de regels en wetten die we thuis, op school en in ons land moeten gehoorzamen. De jongste kinderen kunnen vertellen hoe zij gedurende de week gehoorzaam zijn geweest en kunnen er een tekening over maken.
3. Bespreek Leer en Verbonden 82:10. Leg ter illustratie een aantal natuurwetten uit. Bijvoorbeeld: als je iets laat vallen, valt het altijd op de grond; of als je snel je handen over elkaar wrijft, worden ze altijd warmer. De gevolgen zijn altijd hetzelfde. Als we ons aan Gods geboden of wetten houden, zal de Heer zich altijd aan zijn beloften houden en ons zegenen. □

MARIA

JOSEPH SMITH JR.

STEFANUS

1. _____

- a. Ik ben geboren in Jeruzalem.
- b. Mijn vader was een profeet die zijn gezin de wildernis in leidde.
- c. Ik gehoorzaamde mijn vader toen hij mijn broers en mij zei dat de Heer wilde dat wij teruggingen naar Jeruzalem om de koperen platen van Laban te halen.
- d. Ik gehoorzaamde de Heer en bouwde een schip om mijn familie naar het beloofde land te brengen.

(Zie 1 Nephi 1–3, 18.)

2. _____

- a. Ik was een van de priesters van de slechte koning Noach.
- b. Ik geloofde wat de profeet Abinadi predikte.
- c. Ik doopte veel mensen in de wateren van Mormon.
- d. Ik gehoorzaamde de geboden van God. Met zijn gezag stichtte ik zijn kerk en was ik hogepriester.

(zie Mosiah 17, 18, 23.)

3. _____

- a. Ik was verloofd met Jozef.
- b. Een engel bezocht mij en vertelde me dat ik de moeder van de Zoon van God zou worden.
- c. Ik gehoorzaamde God en zei: 'Mij geschiede naar uw woord' (Lucas 1:38).
- d. Mijn baby werd in Betlehem geboren in een stal.

(Zie Lucas 1:26–38; 2:4–7.)

PAULUS

NEPHI

ALMA

ILLUSTRATIE: LORI ANDERSON

4. _____

- a. De twaalf apostelen van Jezus riepen mij om de weduwen te helpen.
- b. Omdat ik Gods geboden gehoorzaamde, was ik vol geloof en macht en deed ik veel wonderen onder de mensen.
- c. Ik gaf getuigenis dat ik Jezus aan de rechterhand van God zag staan.
- d. Ik werd vanwege mijn getuigenis van Jezus gestenigd.

(Zie Handelingen 6, 7.)

5. _____

- a. Ik vervolgde de leden van Christus' kerk.
- b. Toen ik op weg was naar Damascus, verscheen Jezus aan me. Hij zei dat ik me moest bekeren, en dat deed ik.
- c. Ik gehoorzaamde de geboden van God en werd als apostel gekozen. Ik heb veel zendingen vervuld.
- d. Omdat ik getuigenis gaf van Jezus Christus, werd ik in Macedonië in de gevangenis gezet. Toen ik in de gevangenis zat, bekeerde ik de gevangenvaarder.

(Zie Handelingen 8, 9 en 16.)

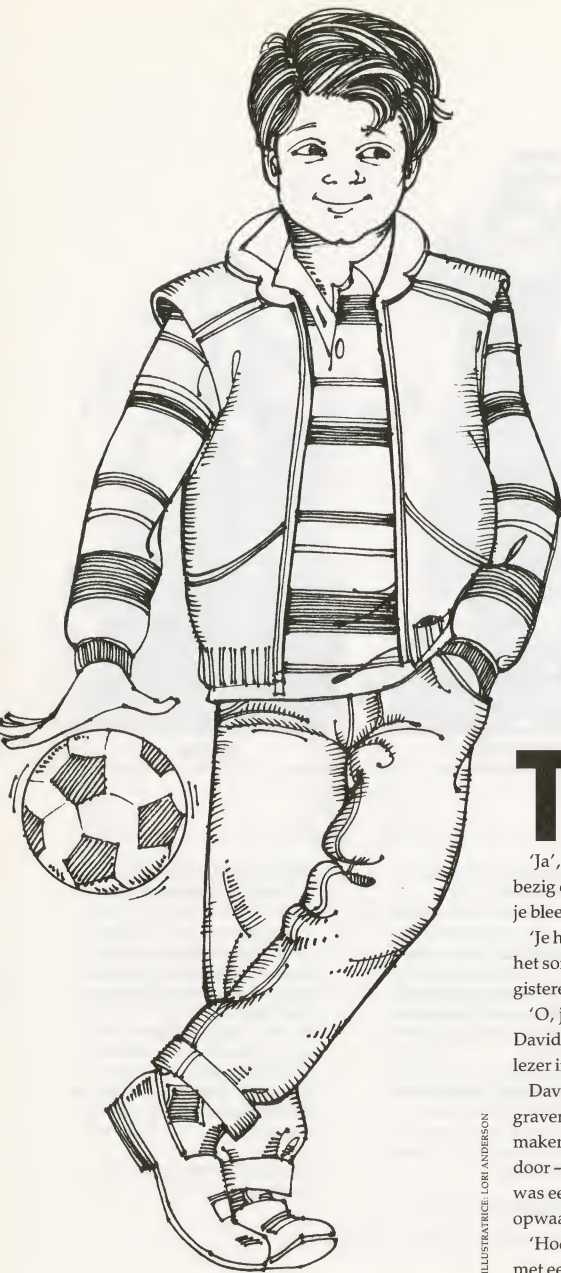
6. _____

- a. Ik ging naar het bos en bad om te weten bij welke kerk ik me moest aansluiten.
- b. Onze Hemelse Vader en Jezus verschenen aan me en zeiden dat ik me niet moest aansluiten bij een van de kerken die toen bestonden.
- c. Ik gehoorzaamde God en hielp bij de herstelling van de ware kerk op aarde.
- d. Ik werd vaak gevangen gezet en werd gedood vanwege mijn getuigenis.

(Zie Joseph Smith - Geschiedenis 1.)

Een torenkoning

Een verhaal van Bonny Dahlsrud

Tjonge, wat een leger!' David keek enthousiast toen hij naast de kleine loopgraven en plastic mannetjes neerknielde waar Bas mee aan het spelen was.

'Ja', zei Bas, en grijnsde trots. 'Ik ben al een uur bezig die loopgraven te maken. Ik vroeg me al af waar je bleef.'

'Je had me even moeten roepen. Ik hielp mama met het sorteren van wat boeken voor de winkel. Ze heeft gisteren een bestelling binnengekregen.'

'O, jij bent ook altijd aan het lezen!' Bas wist dat David zijn geplaag niet erg vond. David was de beste lezer in de derde klas en hij was er trots op.

David begon met zijn handen in de warme aarde te graven, en al gauw was hij ook loopgraven aan het maken. De jongens werkten in stille enkele minuten door – de boeken waren vergeten. Het enige geluid was een harde nies van Bas toen hij teveel aarde liet opwaaien.

'Hoe heet jouw generaal?' vroeg David, terwijl hij met een vieze hand een haarlok naar achteren deed.

ILLUSTRATIE: LORI ANDERSON

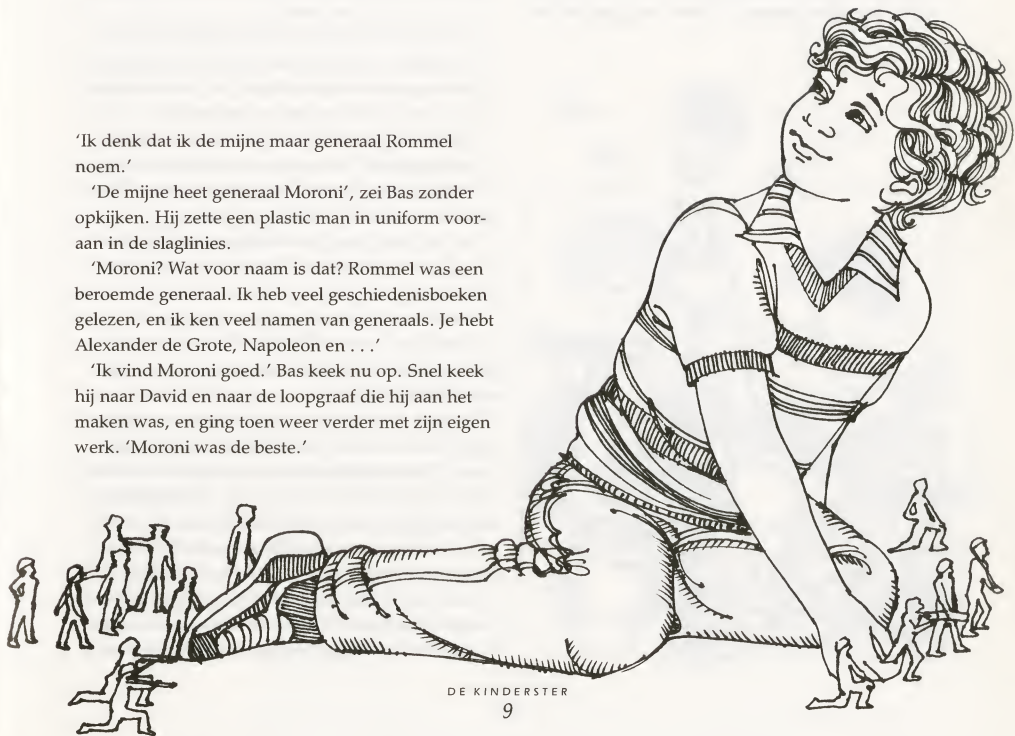
en voor Benjamin

'Ik denk dat ik de mijne maar generaal Rommel noem.'

'De mijne heet generaal Moroni', zei Bas zonder opkijken. Hij zette een plastic man in uniform vooraan in de slaglinies.

'Moroni? Wat voor naam is dat? Rommel was een beroemde generaal. Ik heb veel geschiedenisboeken gelezen, en ik ken veel namen van generaals. Je hebt Alexander de Grote, Napoleon en ...'

'Ik vind Moroni goed.' Bas keek nu op. Snel keek hij naar David en naar de loopgraaf die hij aan het maken was, en ging toen weer verder met zijn eigen werk. 'Moroni was de beste.'

'Bedoel je dat er ècht een generaal is geweest die zo heette? Ik heb nog nooit van hem gehoord.'

'Nou, hij bestond echt. Hij vocht tegen de Lamanieten, of Indianen, maar alleen wanneer dat echt moest. Hij vond vrede fijner.'

'Vocht hij tegen Indianen? Was hij dan een cowboy?' David had ook veel cowboyverhalen gelezen.

'Nee, hij was een Nephiet.' Bas glimlachte en hield het plastic mannetje trots omhoog. 'Hij was sterk en moedig. Hij maakte ook zijn eigen vlag.'

'Wie heeft je over hem verteld?' Nu was David nieuwsgierig. Hij wist niets over Nephieten en een generaal die Moroni heette.

'Mijn jeugdwerklerares. En mama en papa hebben

me nog veel meer over hem verteld.' Bas had David al eens gevraagd om mee te gaan naar het jeugdwerk toen hij enkele maanden geleden bij Bas in de buurt was komen wonen, maar David had nee gezegd. Hij las liever op zondag.

'Vertellen ze zulke verhalen in het jeugdwerk? Ik dacht dat je daar alleen maar leerde bidden en bijbelverhalen kreeg.'

'O ja, dat krijgen we ook. Maar we hebben ook het Boek van Mormon, en daar staan veel goede verhalen in.' Bas kon zien dat David geïnteresseerd was. Hij had zijn mannetjes neergelegd en zijn handen deden even niets meer. 'Ga je komende zondag met me mee naar het jeugdwerk?'

'Nee.' David boog zijn hoofd en ging extra snel graven. Hij liet zich niet door Bas in de val lokken. Hij wilde niet mee naar de kerk. Ze speelden verder en niemand had het meer over generaal Moroni.

Op zaterdag gingen Bas en David op verkenning in het oude park. Ze voetbalden, speelden verstoptertje in het struikgewas, en klommen op een oude stenen muur aan de rand van het park.

'Hé, kijk eens!' riep Bas. Hij spreidde zijn armen uit en zei met diepe stem: 'Ziet, ik ben Samuël de Lamaniet...'

David vroeg: 'Over wie heb je het nu weer?'

'Samuël de Lamaniet. Hij predikte eens vanaf een hoge stadsmuur, omdat de Nephieten hem de stad uit hadden gejaagd.'

'Waarom joegen ze hem weg? Ik dacht dat Moroni een Nephiet was en dat de Nephieten de goeden waren.' David krabde zich op zijn hoofd en steunde lui op zijn ellebogen. Hij kneep zijn ogen halfdicht en keek naar Bas, die op de muur stond.

'Ja, Moroni was een Nephiet, toen de Nephieten nog rechtvaardig waren. Maar Samuël predikte tegen Nephieten die slecht waren geworden. Hij zei dat ze zich moesten bekeren en dat ze moesten ophouden slechte dingen te doen. Daarom joegen ze

hem de stad uit. En toen klom hij op de muur en begon van daaraf te prediken. De Nephieten schoten pijlen op hem af en gooiden stenen naar hem, maar ze konden hem niet raken. Goed, hè?’

David gaf even geen antwoord. Hij pakte de voetbal en gooide die van de ene hand naar de andere. ‘Nog zo’n jeugdwerkverhaal zeker!’

‘Ja. Ik vind Samuël geweldig, en hij gaf het niet gauw op.’

Bas vroeg David niet nog eens om met hem naar het jeugdwerk te gaan. Ze voetbalden totdat het te warm werd, en fietsten toen naar het huis van Bas om wat limonade te drinken. Mama liet ze zelfs een tent opzetten in de achtertuin.

Drie weken later was David jarig. Hij kreeg een nieuwe hengel van zijn vader, een paar voetbalschoenen van zijn oudere broer, en een boek over treinen van zijn moeder. Bas gaf hem een set blokken die je in elkaar kon klikken, net als de set blokken die hij met de kerst gekregen had. Bas wist dat David ze leuk zou vinden. De volgende dag speelden ze urenlang met de blokken. Ze maakten vrachtauto’s, gebouwen en zelfs een grote toren.

Toen David klaar was met zijn toren, rende hij naar zijn kast om een plastic mannetje te pakken. Hij zette die bovenop de toren en grinsde mysterieus naar Bas: ‘Weet jij wie dat is?’

‘Nee, wie is het?’ vroeg Bas. Hij lette niet zo op David omdat hij bezig was een paar gele blokken aan zijn schip vast te maken.

‘Koning Benjamin.’ David wachtte even totdat Bas zou luisteren. ‘Ik heb een toren gebouwd voor koning Benjamin.’

Bas keek naar de toren. Het was een stevige, hoge toren. Hij was prachtig.

‘Tjonge!’ Bas floot tussen zijn tanden. ‘Goed gedaan!’ En toen kwam er een vragende blik op zijn gezicht. ‘Maar hoe weet jij van koning Benjamin?’

David grinsde van oor tot oor. ‘Mama heeft een

boek van Mormon voor me gekocht. We zijn het samen aan het lezen. Ik vind het verhaal van koning Benjamin erg leuk.’

Bas liet zijn schip liggen en liep naar de toren om er eens goed naar te kijken. ‘Zo, goed hé! Een toren voor koning Benjamin.’

‘Weet je,’ zei David, ‘ik vind Moroni ook tof. De zendelingen hebben ons over hem verteld. Ik begrijp wel dat je hem je leger liet aanvoeren. Ik kan niet wachten tot we bij hem zijn met lezen. Hij was geweldig.’

Bas was het ermee eens. Nu hoefde hij David niet meer te vragen om op zondag mee te gaan naar het jeugdwerk. Hij wist nu dat hij zou komen. □

OUDERLING ROBERT E. SACKLEY

'Waakt en bidt, dat gij niet in verzoeking komt' (Mattëus 26:41).

Uit een interview dat Kellene Ricks had met ouderling Robert E. Sackley van de Zeventig, die momenteel werkzaam is als tweede raadgever in het presidium van het Gebied Afrika.

Ik ben in Australië geboren en heb in het plaatsje Byron Bay, aan de oostkust, gewoond. Ik herinner me de grote schepen die langs de kust van Australië voeren. Heel vaak kwamen ze de haven van Byron Bay in. Maar als het stormde, moesten ze de zee weer op om te voorkomen dat ze tegen de rotsige stranden of de houten pieren kapot zouden slaan.

Toen ik ongeveer zeven of acht was, had ik een ervaring die enorme indruk op me maakte. Mijn vader kwam eens laat op de avond het huis binnenstormen. Buiten woedde een hevige regenstorm, en een groot schip worstelde om de open zee op te komen. De bemanningsleden waren aan het feestvieren geweest in de stad en waren te laat teruggekeerd naar het schip om het klaar te maken voor het vertrek. Als gevolg daarvan had het niet voldoende stoom om de haven uit te varen en het gevaar te ontlopen.

Mijn vader deed mijn broer, mijn zus en mij olie-jassen aan en we gingen naar de haven om te kijken hoe de bemanning wanhopig probeerde de veiligheid tegemoet te varen. De zee was ruw. De golven waren hoog. Honderden inwoners, die uit hun slaap gewekt waren, waren bijeengekomen op het strand om te kijken en te bidden dat het schip het zou halen.

Ik herinner me dat er veel lampen aan waren op het schip, dat door de golven heen en weer geslin-

gerd werd. We wisten dat tientallen bemanningsleden in het ruim kool in de ovens van de machine aan het scheppen waren in een poging om voldoende stoom te krijgen om het schip in veiligheid te brengen. Het was een indrukwekkende en beangstigende aanblik voor een kleine jongen.

Plotseling klonk er gejuich van de menigte. Het schip was vrij van de pier en we zagen het de boeg naar de zee keren. Het leek erop dat het de open zee zou bereiken. Het schip voer een klein eindje, maar verloor toen het gevecht omdat het te weinig stoom had. De golven sloegen er te hard tegen aan, en dat grote schip draaide, kwam op het strand terecht en sloeg tegen de rotsblokken. Het heeft nooit meer gevaren.

Ik ben die avond nooit vergeten. Ik zie het nog net zo levendig voor me als de dag dat het gebeurde, zoveel jaar geleden. Ik denk dat ik nu algemeen autoriteit ben vanwege de les die ik die avond leerde – om mezelf voor te bereiden, zodat ik met voldoende kracht in de goede richting kan gaan.

Wanneer er stormen komen en de golven tegen ons aan slaan, zullen we tegen de rotsen worden gooid als we niet genoeg geloof in de Heer, in het evangelie en in onze eigen vermogens hebben. We moeten het evangelie leren en leren om van de Heer te houden. Dan zullen we alle stoom hebben die we nodig hebben, en zullen we weten wat de goede koers is die we in dit leven moeten varen. □

CREATIEVE VRIENDEN IN HET

Jean Moroni Castanho da Rocha (8) uit Cruzeiro Novo in Brasilia (Brazilië) houdt van judo, vliegeren en fietsen.

Jennifer María Pagoada Rivera (3) uit Juticalpa, Olancho (Honduras) bidt graag om Hemelse Vader te bedanken voor de regen en de bloemen.

Livia Aline Soares (6) uit de Ring Sao Paulo Brazilië vindt het fijn om naar het jeugdwerk te gaan. Ze speelt en zingt graag, en leert al goed lezen en schrijven.

Luindira Duneska Tovar Chaivez (8) uit Valencia (Carabobo, Venezuela) zit in de derde klas. Ze heeft één broer en twee zussen.

Sato Sho (4) uit Higashikurume in Tokyo (Japan) gaat graag naar zijn jeugdwerkklas en vindt het leuk om met zijn speelgoedtrein te spelen.

Yumi Nitta (2) uit Hamatonbetsu (Esashi, Japan) is altijd blij als ze naar de kerk kan gaan, ook al duurt het twee uur om er te komen. Ze zingt en danst graag.

Megumi Nishiguchi (9) uit Kobe (Hyogo, Japan) was blij dat haar vader haar kon dopen. Ze wil een goed lid van de kerk van Jezus Christus zijn.

Irania Sabrina Conde Hurtado (12) uit Valencia (Carabobo, Venezuela) vindt het fijn om naar het jeugdwerk te gaan, om piano te spelen en te zingen. Als ze groot is, wil ze schrijfster worden.

Alisson Sousa de Assis (9) uit Campina Grande (Brazilië).

Keiko Tashiro (9) uit Tochigi (Japan) speelt graag met haar hond. Haar lievelingsvakken op school zijn rekenen en lezen. Ze wil graag Jezus Christus ontmoeten.

Ever Proni Veliz (3) uit Guacara (Carabobo, Venezuela) houdt van voetbal en van zingen. Zijn tekening gaat over de dingen die God geschapen heeft.

Reina Fukuoka (6) uit Sapporo (Hokkaido, Japan) vindt het fijn om over de kerk te leren. Bovendien zingt ze graag.

Shinpei Murakami (12) uit Mobara City (Chiba, Japan), heeft een getuigenis dat God leeft.

Lorena Herrera (8) uit Guacara (Carabobo, Venezuela) leest graag in het Boek van Mormon en vindt het fijn om naar de kerk te gaan en er te leren. Bovendien luistert ze graag naar muziek.

Walia Mayakuella Miranda Chavez (4) uit Valencia (Carabobo, Venezuela) gaat naar groep 1 van de basisschool.

Juan Escobar (10) uit de Ring Fernando de la Mora (Paraguay) kon door zijn dagboek zijn wijk voor het historisch verslag aan de datum helpen dat het kerkgebouw ingewijd was.

Reina Fukuoka (6) uit Sapporo (Hokkaido, Japan) vindt het fijn om over de kerk te leren. Bovendien zingt ze graag.

Lehivelton de Assis Barbosa (8) uit Campina Grande (Brazilië).

ZOEK DE GOEDE WEG

Roberta L. Fairall

Waar moet Zoem de Bij heen om nectar uit het hart van de bloem te halen?

Rich Latta

TEL DE VIERKANTJES

Hoeveel vierkantjes zie je in de tekening?

Tel de vierkantjes: 15

HOE JE GEHEIME BOODSCHAPPEN KUNT VERSTUREN

Marty Kerner

Hier is een leuke manier om een geheime boodschap aan een vriend te versturen:

1. Doop een blanco vel papier in water en leg het daarna op een vlakke, harde ondergrond, zoals een raam of een spiegel.
2. Leg er een droog vel papier overheen.
3. Schrijf met een hard potlood (geen kleurpotlood) een geheime boodschap op het droge papier – en druk er hard op.
4. Gooi het droge papier weg. Je boodschap is nu duidelijk te zien op het natte papier, maar verdwijnt als het papier droogt.

De boodschap verschijnt weer als je water(in) het papier in het water doet!

Omslag:

Jan Michelle Cabrilo (4) uit Baguio leert tijdens de gezinsavond over Jezus. Na een lied en een gebed is het tijd voor knuffels en lekkers!
Foto graaf: Marvin K. Gardner.

*Op de foto's (met de klok mee):
Een gelegheidskwartet, v.l.n.r.: Wim
Mathijssen, Frans Heijdemann, Glenn
Stekkinger en Rob Poort.
Op harp: Jessica van der Put.
Op gitaar en mondharmonika: Dirk
Schmiermann.*

megen

Elly Hoencamp

Indianen op spelletjespad

Eindelijk was het dan zover: zaterdag 15 juni, de Indianendag voor alle jeugdwerk-kinderen van de Ring Utrecht. De verwachtingen waren hoog gespannen, want we zouden net als echte Indianen naar het bos gaan. He-las regende het al een paar dagen, dus werd er uitgewe-ken naar het kerkgebouw van de Wijk Utrecht.

De kinderen werden ver-welkomd met limonade en wat lekkers.

Na het welkomstwoord, lied en gebed konden de kinde-ren, van wie veel al waren verkleed als Indiaan, nog geschminkt worden en een hoofdtooi krijgen.

Daarna kwamen het opper-hoofd, Grote Beer, en zijn rechterhand, Kleine Beer, binnen. Zij stelden de andere Indianen voor die hen zou-den assisteren.

Na een verhaal uit het Boek

van Mormon over de voor-ouders van de Indianen werd er een Indianendans gehou-den. Die kwam na wat aarzel-ing goed op gang. Ook leer-

de Grote Beer ons een zon-nelied. Daar werden we na-tuurlijk erg hongerig van, maar na de kreet: Wij willen eten! werden er bakken vol hot-dogs, appels, pop-corn en andere lek-kere dingen bin-nengedragen. De Indiaantjes lieten het zich goed smaken.

Na deze maal-tijd vertelde Grote Beer dat we door het Boek van Mormon veel kun-nen leren over de Lamanieten en de Nephieten. Wij kunnen daarin

lezen over hun samen-wer-king, hun eerlijkheid, hun ne-derigheid, hun geestelijke kracht en nog veel meer. Dat kunnen we ook op het jeugd-

werk leren.

Toen werden de kinderen naar leeftijd in groepjes ingedeeld en konden de spelletjes beginnen. De kinderen konden skilopen, bliklopen, blikgooien, sjoelen, touwtrekken, zaklopen, en meedoen aan een estafette, een ballonnenrace, een quiz over het Boek van Mormon en het spelletje hints. Daartussen-door waren er natuurlijk wat versnaperingen, want zoals de Indianen zelf zeiden, loop je harder als je wat lekkers krijgt.

Het was allemaal heel gezellig. De Indiaantjes, vooral de kleinsten, waren moe na zoveel vertier. Ze gingen tevreden terug naar de ouderlijke wigwam. <

Pinksterconferentie jonge alleenstaanden

Birgitta Persson Kangas

Volgens traditie werd dit jaar de - internationaal bekende - pinksterconferentie georganiseerd in Rotterdam. Op vrijdag 17 mei ging het weekend van start met een grote groep jonge alleenstaanden, niet alleen uit Nederland, maar ook uit België, Duitsland en Engeland.

Helemaal nieuw waren onze voortreffelijke 'kamp'-ouders, Ton en Cynthia van Dam.

Het thema voor dit jaar was JOY (vreugde) en dit thema werd op verschillende manieren uitgediept door o.a. zuster S. van der Put, zuster H. Friederichs, broeder en zuster A. Hoornweg, en op zondagavond ook nog geheel onverwachts door onze kampvader.

De activiteiten waren heel gevarieerd. Zo hebben we een nieuwe dans geleerd onder leiding van Priscilla Muskiet, maar ook een bezoek gebracht aan diergaarde Blijdorp, waar we door middel van een soort vossejacht en het uitvoeren van verschillende opdrachten (o.a. Hints) onze lunch konden verdienen.

De zaterdag werd afgesloten met een wervelende dansavond, waarbij (bijna) iedereen zich omgekleed had in de klederdracht van verschillende landen van de wereld. Er viel kleding uit onder andere Italië, India en Ha-

waii te bewonderen.

Op zondagmorgen hebben we de wijk Rotterdam-Noord versterkt met onze aanwezigheid. De bij toeval zonnige zondagmiddag brachten we door in het Kralingse bos.

's Avonds werden verschillende thema's besproken door een forum o.l.v. broeder C.A. 't Hoen.

Op maandag werd de pinksterconferentie afgesloten met een opbouwende en soms emotionele getuigenisvergadering; het einde van een geslaagd weekend in Rotterdam! <

ZHV-weekend in Herentals

Linda Buysse-Vergaewen

Op 24 mei j.l. begon voor de eerste maal in de geschiedenis van het District Antwerpen een ZHV-weekend, dat plaatsvond in De Brink te Herentals.

Het thema 'Tien schakels, één ketting' paste heel goed, want hoewel de gemeenten onderling sterk verschillen, vormden gedurende drie dagen een dertigtal zusters een sterke band met elkaar.

De activiteiten waren ook voor elk wat wils, jong en oud kwamen aan hun trekken.

Het kennismakingsspel van zuster T. Barrett kreeg enthousiaste bijval: het was amusant om uit vergeelde kinderfoto's de juiste zuster te ontdekken en we weten nu ook wat iedere zuster naar een onbewoond eiland zou meenemen (dat varieerde van een ezel tot een stereotoeren!)

Het volksdansen riep herinneringen op aan vroegere bals en we werden op slag tien jaar jonger.

De volksspelen bezorgden menig zuster stijve spieren en bij onze conditie werd een vraagteken geplaatst.

De Brink ligt midden in de prachtige bossen en wandelen stond dan ook op het programma. Wie daarvoor te moe was, kon adembenemende dia's van Yellowstone Park bekijken.

Voor de rest kon men

gewoon doen waar men in had: slapen, lezen, babbelen, fietsen, tafeltennissen enzovoort.

Ook de haardvuuravond door broeder Eric Thierens werd gewaardeerd. Hij sprak over de rol van de vrouw in religie. Buitengewoon interessant, vooral omdat de presentatie door een broeder gegeven werd!

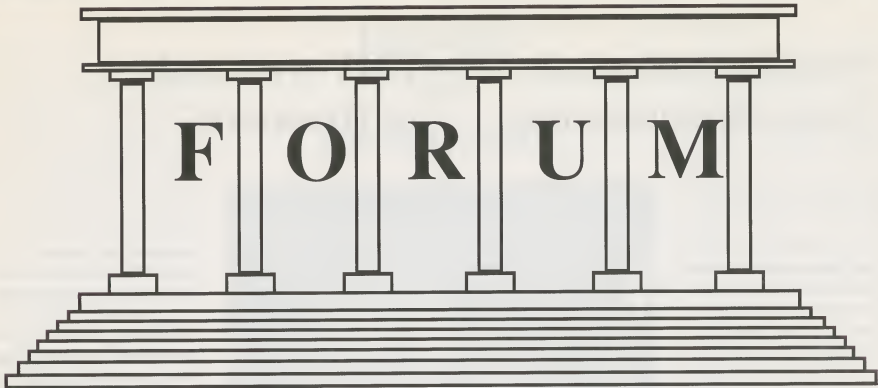
Na twee nachties slapen of verwoede pogingen daartoe (er waren snurkers, maar ook spannende films) was het zondag.

's Morgens hadden we een opbouwende avondmaalsdienst in het teken van de vrouw. Daarna volgde de ZHV-vergadering: zoveel zusters bij elkaar, dat vond je in geen enkele Vlaamse gemeente. Er werd serieus gepraat, waarbij de vrolijke noot niet ontbrak!

De morgen werd afgesloten met een getuigenisvergadering, waarin heel ontroerende woorden werden gesproken en gezongen.

Ja, het is echt fantastisch lid te kunnen zijn van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen en deel uit te maken van die wereldomvattende vrouwenvereniging.

Dit eerste ZHV-weekend van het district was formidabel en vraagt om een jaarlijkse herhaling. <

forum (Lat.), o., 1. (oorspr.) markt, plein te Rome, m.n. dat tussen Kapitoel en Palatijn waar het volk samenkwam om de publieke zaken te bespreken, recht te doen enz.; vand. oneig. voor openbare gerechtsplaats: *iets brengen voor het forum der publieke opinie*, het in openbaar bespreken; - (rechtst.) *het forum van de eiser*, het bevoegde gerecht, de bevoegde rechter; - 2. (-s), bijeenkomst

waarop een of meer deskundigen c.q. kunstenaars een inleiding houden over een bep. onderwerp en daarna daarover in discussie treden met het publiek; - ook voor de groep deskundigen zelf: *de vraag wordt aan het forum voorgelegd*; -**avond**, m. (-en); -**bijeenkomst**, v. (-en); -**discussie**, v. (-s); -**gesprek**, o. (-ken); -**lid**, o.

Hoe u liefdadig kunt zijn zonder lukraak geld uit te geven

Toen ik een vriend opzocht die gekluisterd is aan een stoel en onsamenhangend spreekt, besefte ik dat ik weinig voor hem kon doen. Wat zou de Heiland doen als Hij hier was? Ik strekte mijn hand uit, raakte mijn vriend's arm aan en vertelde hem hoeveel ik van hem hield. Zijn ogen vulden zich met tranen; hij leek opgelucht dat hij nog kon huilen.

Ik kan me niet voorstellen dat de Heiland geld zou geven... ware liefdadigheid is jezelf te geven, zoals de Heiland zou doen als Hij er was. Ik probeer iemand een pakkerd te geven, een arm om de schouder te slaan of tegen me aan te drukken.
Naam bekend bij redactie
Alpine (Utah)

Tijdens een busreis die mijn moeder en ik maakten, ontmoetten we een jonge vrouw met een kind. In Wyoming kwamen ze zonder geld te zitten, en ze moesten nog naar Californië. Mijn moeder kocht melk en andere noodzakelijke

artikelen voor hen en deelde ons eten met hen.

Ik probeer dat principe in mijn leven toe te passen - het geven van voedsel aan de hongerigen in plaats van hun alleen geld te geven. Onlangs maakte de ZHV van onze wijk quilts, en zamelde voedsel, kleding, cosmetica, schoenen, speelgoed enzovoort in voor een Centrum voor mishandelde vrouwen en kinderen.

Koop iets te eten als u een bedelaar op straat ziet en breng het naar hem toe.

Lee-Ann Luke
Phoenix (Arizona)

Ik stuur graag een kaartje naar aan-huis-gebondenen. Dat is een manier waarop ik liefdadig kan zijn. En zij kunnen mij 'ontvangen' als ze daar toe in staat zijn.

Linda Shenkel
Oxnard (Californië)

Aangezien het onmogelijk is om gehoor te geven aan alle oproepen van organisaties om bij te dragen, zijn de vastengaven aan de kerk de effectiefste manier om liefdadig te zijn.

Donald S. Ross

Bremerton (Washington)

Uit de Schriften kunnen wij veel raad putten voor vele aspecten van ons leven, met inbegrip van waar we aan behoren bij te dragen. In Jakob 2:19 staat dat wij onze rijkdommen moeten aanwenden om:

- * de naakten te kleden
- * de hongerigen te voeden
- * de gevangenen te bevrijden
- * de zieken en lijdenden bij te staan.

Gary R. Rose

Lakewood (Californië)

Wees zowel liefdadig met uw gedachten en woorden als met uw geld.

- * Als anderen roddelen en een ander onderuithalen, negeer

1. Stel van tevoren vast hoeveel u wilt geven aan liefdadige instellingen.

2. Doneer tijd, goederen; prioriteer de liefdadige instellingen.

3. Toon uw naastenliefde.

4. Draag een royale vastengave bij.

ze dan en verander van onderwerp.

* Als iemand u kwetst, denk dan zoveel mogelijk aardige dingen over hem, of verander uw boosheid in empathie - mischansen hebben ze een slechte dag.

* Denk eraan dat we, wanneer we van het avondmaal nemen, God beloven 'de naam van Christus op ons te nemen'. Dat houdt in een christen te zijn. Een christen zal altijd naastenliefde hebben, want naastenliefde is de reine liefde van Christus.

Cheryl Robinson

Mission Viejo (Californië)

Schrijf ons als u goede ervaringen of praktisch succes met een van de onderstaande onderwerpen hebt!

november: Hoe u een goede toespraak kunt houden

december: Hoe u het evangelie aan uw vrienden kunt vertellen zonder opringerig te zijn

februari: Hoe u de romantiek in uw huwelijk kunt bewaren

maart: Hoe u uw kinderen kunt leren zelfredzaam te zijn

Schrijf (ongeveer 100-150 woorden) naar het Kerkelijk Vertaalbureau, postbus 224, 3430 AE NIEUWEGEIN, telefax 03402-45883. De redactie behoudt zich het recht voor de bijdragen te redigeren en in te korten; ze worden niet teruggestuurd. De gebruikte bijdragen moeten niet gezien worden als officiële kerkleer. Ze moeten steeds 6 weken voor de verschijningsdatum in ons bezit zijn.

Beleid en mededelingen

Emigratie van leden

Kerkleiders en zendelingen raden de leden aan om in hun eigen land te blijven en de kerk daar op te bouwen en sterk te maken. De mogelijkheden om actief te zijn in de kerk en om de zegeningen van het evangelie te ontvangen en anderen erin te laten delen, nemen over de hele wereld toe. Zendingen vragen niet aan hun ouders, familieleden of anderen om borg te staan voor leden die willen emigreren.

Als leden naar de Verenigde Staten willen verhuizen, moeten zij een immigratievisum aanvragen bij de consul van de Verenigde Staten. Zij moeten niet op een studenten- of toeristenvisum naar de Verenigde Staten komen in de verwachting dat zij na aankomst werk of een permanent visum kunnen krijgen. (*Algemeen kerkelijk handboek*, maart 1989.)

Rectificatie

Op bladzijde 6 van *Kerknieuws* in het juninummer van *De Ster* hebben wij abusievelijk vermeld dat de gemeente Rotterdam-Noord voor de oorlog vergaderde in een gebouw aan de Zwart Janstraat. Zuster J. Broekhuizen uit de Wijk Rotterdam-Zuid maakte ons erop attent dat die gemeente bijeenkwam in zaal Excelsior in de *Sint-Janstraat*. Zij stuurde ons een foto, daterend uit de meidagen van 1940, van de plek waar zich de kerkzaal bevond voordat het bombardement op Rotterdam plaatsvond.

Nieuwgeroepen zendelingen

Stefaan van Gijsel uit de Gemeente St.-Niklaas meldde zich op 15 augustus j.l. bij het opleidingsinstituut te Lingfield, waarna hij doorreisde naar het Zendingsgebied Brussel België.

Tom de Bisschop uit de Gemeente St.-Niklaas meldde zich op 4 juli j.l. bij het opleidingsinstituut te Lingfield, waarna hij doorreisde naar het Zendingsgebied Bristol Engeland.

De zendelingenpagina's

Deze maand in de zendelingenpagina's een verslag van Johanna Dusseljee uit de Wijk Groningen, die werkzaam is in het Zendingsgebied Phoenix Arizona.

Johanna Dusseljee

Op 31 januari 1989 heb ik mij in Groningen laten dopen. Vrijwel direct daarna had ik het gevoel dat ik op zending moest gaan, al wist ik niet precies waarom. Wat ik wel wist, was dat ik anderen over het evangelie wilde vertellen, dat ik iets terug wilde doen voor wat de zendelingen aan tijd, geld en liefde aan mij hadden besteed.

En zo vertrok ik op 10 oktober 1990 naar het opleidingsinstituut in Provo. Na daar drie weken te hebben doorgebracht, ging ik met nog vier andere zendelingen naar Phoenix (Arizona). Daar werden we op het vliegveld verwelkomd door president en zuster McDougal en de assistenten.

Na een uitgebreide kennismaking en een heerlijke lunch, hadden we een 'transfer meeting', een maandelijkse vergadering waarin alle zendelingen die overgeplaatst worden of een nieuwe collega krijgen, bijeenkomen. Daar moest ik voor het eerst op mijn zending mijn getuigenis geven. Dat was vrese-

Zuster Dusseljee (links) met een ringzendinge, Karen Roundy.

Glendale. Daar heb ik vier maanden gewerkt. O, wat was het daar warm! Ons zendingsgebied is er een van contrasten: bloedheet in het zuiden, ijskoud in het noorden.

Na vier maanden ging ik naar St. John. In St. John wonen 3000 mensen, er is dan ook één ring, die bestaat uit vijf wijken en één gemeente. Hier ben ik overigens maar een maand gebleven, want nu [begin juni, red.] ben ik in Phoenix. Ik ben nu dus acht maanden op zending en het is geweldig.

Een zending is de beste leerschool, soms niet eenvoudig, maar wel heel voldoende-gevend. Per maand worden hier zo'n honderd mensen naar de wateren des doops geleid. Wat een zegen dat mijn Hemelse Vader mij toestaat hier getuige van te zijn. Ik zou het voor geen goud willen missen.

Door mijn zending is mijn getuigenis enorm gegroeid. Ik heb meer op mijn Hemelse Vader leren vertrouwen.

Mijn leven is zo enorm veranderd sinds ik in oktober 1988 de zendelingen ontmoette. Ik zal daar God eeuwig dankbaar voor blijven.<

Zuster Dusseljee (links) en haar collega (uiterst rechts) met het gezin Waters, waarvan Scott en Chriss zich lieten dopen. Evie was al lid.

lijk eng. Ik voelde me zo klein worden toen ik daar voor ongeveer vijftig zendelingen stond. Maar het was geweldig. De Geest had ik nog nooit zo sterk gevoeld.

Daarna reisde ik met mijn trainer naar mijn eerste gebied,

In het zendingsveld

Amerika

Paula Andriessen, Utah Salt Lake Mission, 7938 South 3500 East, Salt Lake City, Utah 84121, USA
Kitty Bastein, Canada Toronto Mission, 338 Queen Street, Suite 214, Brampton, Ontario L6V 1C5, Canada
Marcel Braithwaite, California Anaheim Mission, 501 North Brookhurst, suite 100, Anaheim, Californië 92801, USA
Robert Brouwer, Florida Jacksonville Mission, P.O. box 17723, Jacksonville, FL 32245, USA
Jeroen Dekker, Washington Seattle Mission, PO box 3887, Bellevue, Washington 98009, USA
Jan Dijkwel, Utah Ogden Mission, 4155 Harrison boulevard, suite 105, Ogden, Utah 84403, USA
Johanna Dusseljee, Arizona Phoenix Mission, 6265 North 82 Nd Street, Scottsdale, Arizona 85250, USA
Devin Hale, Colorado Denver Mission, 2000 E. Easter Avenue, Suite 303, P.O. box 2674, Littleton, Colorado 80122, USA
Maarten 't Hoen, Canada Calgary Mission, 6940 Fisher Road S. E., Suite 122, Calgary, Alberta T2H 0W3, Canada
Johan Jansen, California Santa Rosa Mission, 2300 County Center Drive, bldg A 129, Santa Rosa, Californië 95403, USA
Eric Mac Lean, Ohio Columbus Mission, 5025 Arlington Center, Suite 30, P.O. Box 20130, Columbus, Ohio 43220, USA
Addy Marjenburgh, 2520 University Avenue, suite 150, Provo, Utah 84604, USA
Esther Mulder, Minnesota Minneapolis Mission, 5931 West 96th Street, Bloomington, Minnesota 55438, USA
Jos Rutten, Texas Houston East Mission, 820 South Friendswood Drive, suite 100, Friendswood, Texas 77546, USA

Azië

Yashino Furukawa, Japan Sapporo Mission, Kita 2 Jo Nishi 24 Chome, 245 Banchi 14 Chuo-Ku, Sapporo, Hokkaido 064, Japan

Frankfurt-tempel

Pieter den Brouwer, Frankfurt-tempel, Talstrasse 10, 6382 Friedrichsdorf 1, Duitsland
Jürgen Lepinoy, Frankfurt-tempel, Talstrasse 10, 6382 Friedrichsdorf 1, Duitsland

Europa

Jolanda Ariaans, England Manchester Mission, Paul House, Stockport Road, Timperley, Altrincham, Cheshire WA15 7UP, Engeland
Tom de Bisschop, England Bristol Mission, Southfield House, 2 Southfield Road, Westbury on Trym, Bristol BS9 3BH, Engeland
Yanina Cadillo Albornoz, England Bristol Mission, Southfield House, 2 Southfield Road, Westbury on Trym, Bristol BS9 3BH, Engeland
Aldrin Esser, England Leeds Mission, Technocentre, Station Road, Horsforth, Leeds, Yorkshire LS 18 5 BJ, Engeland
Koenraad Gijzel, Zendingsgebied Antwerpen België, Appelmansstraat 24, B-2000 Antwerpen
Stefaan van Gijzel, Zendingsgebied Brussel België, Blvd. Brand Wilcox 87, B-1040 Brussel
Marco Gunster, England London South Mission, 484 London Road, Mitcham, Surrey CR4 4ED, Engeland
Dennis Hulleman, England Manchester Mission, Paul House, Stockport Road, Timperley, Altrincham, Cheshire WA15 7UP, Engeland
Esther de Kock, England Manchester Mission, Paul House, Stockport Road, Timperley, Altrincham, Cheshire WA15 7UP, Engeland
Eddy Martens, Mission Dresden Deutschland, Tiergartenstrasse 40, Postschliessfach 256, Dresden, O-8020 Bondsrepubliek Duitsland
Boris van Monsjou, Mission Dresden Deutschland, Tiergartenstrasse 40, Postschliessfach 256, Dresden, O-8020 Bondsrepubliek Duitsland
Joeri Mulder, Zendingsgebied Antwerpen België, Appelmansstraat 24, B-2000 Antwerpen
Alexandra Onstein, England Bristol Mission, Southfield House, 2 Southfield Road, Westbury on Trym, Bristol BS9 3BH, Engeland
Roy Oomen, Zendingsgebied Antwerpen België, Appelmansstraat 24, B-2000 Antwerpen
Stephan van Rangelrooy, England London Mission, 64-68 Exhibition Road, Londen SW7 2PA, Engeland
Petra Riem, England Leeds Mission, Technocentre, Station Road, Horsforth, Leeds, Yorkshire LS18 5BJ, Engeland
Marvin Stigter, England London Mission, 64-68 Exhibition Road, Londen SW7 2PA, Engeland
Robert Teske, England Bristol Mission, Southfield House, 2 Southfield Road, Westbury on Trym, Bristol BS9 3BH, Engeland
Brian Wursten, England Leeds Mission, Technocentre, Station Road, Horsforth, Leeds, Yorkshire LS18 5BJ, Engeland

Meer naastenliefde

Er is geen grotere heldin in de huidige wereld dan de vrouw die stilletes haar deel doet', zegt Elaine L. Jack, algemeen presidente van de zustershulpvereniging. 'De meesten van u zijn een miskende heldin, waar u ook woont. (...) Iedere dag opnieuw toont u uw liefde voor de Heer door uw echtgenoot te steunen, de kinderen op te voeden, uw ouders te verzorgen, burenhulp te verlenen, te helpen op school en in de gemeenschap, en binnens- en buitenshuis veel van het werk van deze wereld te verzetten' (algemene zustersvergadering, september 1990).

NAASTENLIEFDE IS DE SLUITSTEEN

Naastenliefde is voor de ZHV wat een sluitsteen is in een boog. In een gebouw houdt de sluitsteen de andere stenen in een boog stevig op hun plaats. Als de sluitsteen niet goed is geplaatst, stort de boog in elkaar. Zo houden onze daden en gedachten van naastenliefde onze maatschappij bij elkaar en geven ze ons een individuele band met onze Heiland.

Overal om ons heen vinden wij mogelijkheden om naastenliefde te betonen. Maar waar beginnen we? William S. Evans, die werkzaam is als onderafdelingshoofd van de afdeling public relations, heeft de volgende ideeën voor ons:

- 'Begin in uw omgeving, in uw wijk of gemeente, in uw familie en kennissenkring.

- 'Zoek naar mogelijkheden tot dienstbetoon die aansluiten bij uw interesses, talenten of hobby's.

- 'Probeer te helpen op school; bevorder de kunst; verbeter de leef-omgeving; of help gehandicapten, ouden van dagen of andere behoeftigen.'

Hoe kunnen we van naastenliefde een sluitsteen voor ons leven maken?

ONZE NAASTENLIEFDE NEEMT TOE NAARMATE WIJ ONS VERBETEREN

De profeet Mormon heeft naastenliefde gedefinieerd als 'de reine liefde van Christus' en heeft gezegd: 'Bidt tot de Vader met alle kracht van uw hart, dat gij met deze liefde moogt worden vervuld' (Moroni 7:47-48).

Toen de profeet Joseph Smith onderwees: 'Het is voor een vrouw heel natuurlijk om gevoelens van naastenliefde en liefdadigheid te hebben', legde hij de nadruk op het ondernemen van actie: 'U bevindt zich nu in een situatie waarin u kunt handelen overeenkomstig dat medegevoel dat God in uw boezem heeft geplaatst' (*History of the Church*, deel 4, blz. 605). Ons hart wordt werkelijk veranderd wanneer we iets uit naastenliefde doen. Naastenliefde is als een spier die sterker wordt naarmate we oefenen

Van welke daden van naastenliefde kunnen we een gewoonte maken?

NAASTENLIEFDE IS EEN LEVENSWIJZE

De Heer heeft enkele eigenschappen van iemand die naastenliefde bezit met name genoemd. Als we naastenliefde hebben, verheugen we ons niet in ongerechtigheid maar in waarheid. We verdragen alle dingen, geloven alle dingen, hopen alle dingen en dulden alle dingen (zie Moroni 7:45). We vergeven beledigingen en gevoelens van wrok, en we beheersen onze gedachten.

Als we naastenliefde hebben, ontvangen we ook met vreugde. Toen een doorgaans energieke zuster ziek werd, wilde ze niet dat iemand haar kwam verzorgen. Maar haar wijze bisschop gaf haar de volgende raad: 'Denk eraan dat we anderen helpen als we hun aanbod om te helpen in dank aanvaarden. Laat die mensen gezegend worden door toe te staan dat ze u helpen.'

Door anderen uit naastenliefde te dienen en te bidden om de gave van liefde, kunnen we, zoals Moroni beloofd heeft: 'met deze liefde (...) worden vervuld, die Hij op allen, die oprechte volgelingen zijn van Zijn Zoon, Jezus Christus, heeft uitgestort' (Moroni 7:48).

Naar welke eigenschappen van naastenliefde moeten wij streven? □

EEN MILDE TERECHTWIJZING

Hoe ik door geduldig te zijn – niet door mijn zin door
te drijven – de doelen in mijn huwelijk bereik.

Martha Macfarlane Wisner

Vele echtgenoten in de kerk zullen zich wel eens hebben afgevraagd: Houdt mijn man (of vrouw) geestelijk gelijke tred met mij? Zijn wij elkaars gelijken?

In het begin van mijn huwelijk heb ik mij dat wel afgevraagd, waarna ik ontmoedigd raakte door wat ik dacht dat het antwoord was. Hoewel mijn echtgenoot een uitstekende vader was, voelde ik mij vaak boos en geïrriteerd. Ik wilde dat hij voldeed aan het beeld dat ik van de volmaakte man had. Ik had bepaalde idealen en doelen die ik hem wilde inprenten.

Op zekere dag vroeg ik mijn vader om advies. Ik wist dat hij met zijn psychiatrische achtergrond niet al te kritisch op zijn schoonzoon zou zijn. Zijn eerste woorden waren als een koude douche voor mij: 'Martha, als je zo doorgaat zou je je man wel eens het huis uit kunnen jagen.'

Mijn mond viel open. 'Wat bedoelt u daarmee?' vroeg ik. Ik had me een heel ander gesprek voorgesteld.

Hij stak zijn hand op alsof hij mijn verontwaardiging wilde afweren. 'Als ik dat even mag uitleggen. Onlangs kwam er een vrouw bij mij, lid van de kerk, die een in wezen goed huwelijk had opgegeven. Zij was van mening dat haar man zich niet aan alle kerkelijke normen hield. Hij had zich door de jaren heen niet veranderd, hoe zij ook zeurde en smeekte. Zij dacht dat als zij hem verliet, hij zich zou veranderen om haar terug te krijgen. Nooit was het bij haar opgekomen dat hij iemand zou vinden die van hem hield en respecteerde om wat hij was. Na hun scheiding vond hij zijn geluk in een tweede huwelijk. Zij bleef gebroken achter.'

Waarom krijg ik deze preek? vroeg ik mij af. Ik had nooit overwogen mijn man te verlaten. 'Zegt u nu dat ik niet meer zelfbewust mag zijn en mijn idealen maar moet vergeten?' vroeg ik defensief.

'Dat hoor je mij niet zeggen. Ik zeg alleen dat een zachte hand meer teweeg zal brengen dan dwang uit te oefenen. Wees mild in je overreding, erken zijn sterke

punten en prestaties. Wees een voorbeeld zonder klaar te staan met kritiek. In je haast om jouw doelen te bereiken, zouden je signalen naar hem onbedoeld kunnen zijn dat hij niet goed genoeg voor je is. Het is een goeie vent, Martha, en hij moet weten dat jij dat ook vindt.'

Daar zat ik dan met tranen in mijn ogen, stombeduud. Ik wist niet wat ik erme aan moest, ik begreep wat mijn vader probeerde te zeggen, maar ik wilde wel dat mijn man aan mijn verwachtingen voldeed.

Mijn vader probeerde een andere benadering. 'Ken je dat verhaal van de boer die twee muizen voor zijn koets spande? Zijn buurman, die de boer op de bok zag klimmen, vroeg hem lachend: "Je denkt toch niet dat die twee muisjes je koets zullen trekken, of wel? Het antwoord van de boer: "Waarom niet, ik heb een zweep.""

In weerwil van mijzelf moest ik erom lachen. Het beeld van mij op de bok was duidelijk. Ik had mijn boosheid en wrok als zweep gebruikt, met ongeveer even veel kans op succes.

'Nou goed, ik zal wel te veel mijn zin doordrijven', zei ik. 'Maar ik zie mannen die wel leiden zoals ik geleid wil worden. Is het verkeerd om dat te verwachten?'

Vriendelijk maar beslist ging mijn vader verder. 'Je stelt je helemaal verkeerd op. Een van de verraderlijkste ontwikkelingen in welk huwelijk ook is wanneer de man of vrouw zich gaat afvragen of ze wel met de ware getrouwd is. Het huwelijk strandt omdat ze er niets meer in stoppen.'

'Maar pap,' onderbrak ik hem, 'het is juist omdat ik van hem hou dat ik ontmoedigd raak. Ik wil dat hij het beste in zichzelf naar boven brengt.'

'Het draait om integriteit. Besef je dat een gebrek aan integriteit begint met je gedachten – dat je eigenlijk niet integer bent als je echtgenoot met anderen vergelijkt?'

Ik wist dat ik terrein begon te verliezen. Nog één keer zette ik alles op alles: 'Mijn toewijding aan hem is eeuwig. De keuzen die hij dagelijks doet als gezinshoofd beïnvloeden zijn gezin in de eeuwigheid.'

'Geduld en liefde zijn ook eeuwig.' Hij opende zijn Schriften en las voor: 'Geen macht of invloed kan of dient krachtens het priesterschap te worden gehandhaafd, dan alleen door overreding, lankmoedigheid, zachtmoedigheid, ootmoed en door ongeveinsde liefde;

'Door vriendelijkheid en zuivere kennis, die de ziel zonder huichelarij en zonder bedrog grotelijks zal ontwikkelen' (LV 121:41-42).

Ik kende die verzen. Ze waren bedoeld voor priesterschapsdragers en hadden betrekking op het uitoefenen van onrechtvaardige heerschappij. Waarom las hij die aan mij voor?

'Deze twee verzen', legde hij uit, 'bevatten de elementen voor succes in welke relatie dan ook – en vooral de relatie tussen man en vrouw. Een van de grote uitdagingen van het huwelijk is alle verschillen in persoonlijkheid, achtergrond en motivatie te aanvaarden – en eraan te werken één in doel te zijn. Dat is geen gemakkelijke taak en kan een heel leven duren. Maar zoals je al zei is het huwelijk een eeuwige verbintenis.'

Toen vertelde hij mij over een veeboer die hij als jongen gekend had. De man ving wilde paarden in Noord-Arizona. Zij liepen daar vrij in de natuur en iedereen mocht ze vangen, maar ze waren moeilijk te temmen. Laat in de avond dreef hij een deel van de kudde bijeen in een provisorische kraal bij de drenkplaats. Dan pikte hij de beste eruit en bond die een katoentouw om zijn nek. Het andere eind van het touw bond hij om zijn oersterke muilezel, met net genoeg ruimte om naast elkaar te kunnen lopen. Daarna liet hij ze in de woestijn achter om ze hun geschillen te laten bijleggen.

De ezel wist de weg naar huis en wilde graag die kant op. Als het paard een andere kant op wilde, verzette de ezel geen poot meer. Als de ezel de verkeerde kant opging, weigerde het paard zijn medewerking. En dat ging zo door totdat zij hun geschillen hadden bijgelegd. Binnen twee weken kwamen de twee dan meestal hongerig en moe naar huis draven. Het paard en de ezel gedroegen zich dan alsof ze hun hele leven met elkaar waren opgetrokken, en het paard was klaar om getraind te worden. Vader voegde eraan toe: 'Ik zou bijna het belangrijkste vergeten: dat touw om hun nek was een heel *zacht* touw.'

Ik begon het verband te zien tussen het verhaal en de tekst die hij had aangehaald – en dat had niet veel te maken met zo koppig als een ezel zijn. Het huwelijk verbindt ons net zo zeer in doel als dat touw de ezel en het paard verbond. Hoewel we weten wat onze uiteindelijke bestemming is, nemen we daar niet altijd dezelfde weg naar toe, noch stemmen we onze snelheid op elkaar af. De zachte draden van het touw dat ons samenbindt – die liefde, geduld, toewijding en geloof

voorstellen – moeten voorkomen dat het touw gaat snijden. Als het touw van te ruw materiaal is vervaardigd, zou een van de partners kunnen besluiten het door te snijden om de pijn niet te hoeven doorstaan.

Ik had het verkeerd begrepen. Zou ik het fijn vinden om een dynamische allesregelaar als man te hebben, in zijn schaduw te staan en meegezogen te worden naar een doel of ideaal? Aan de andere kant vroeg ik mij af hoe mijn man het vond om meegesleurd te worden door mijn niet aflatende ijver.

Ik lees de laatste verzen van Leer en Verbonden 121 nu met andere ogen. De beginselen die erin onderwezen worden, hebben mijn huwelijk versterkt en verrijkt. Het is makkelijk om de ander de schuld te geven als een van de partners niet enthousiast is over het pad dat zij volgen – en dat had ik gedaan.

Een vriendin van mij had met iets dergelijks af te rekenen in haar huwelijk dat hetzelfde beginsel in zich sluit. Anne en Bob hadden zich na hun burgerlijk huwelijk ten doel gesteld om zich in de tempel te laten verzegelen. Een tijdje waren ze alle twee actief in de kerk, maar geleidelijk aan verloor Bob zijn interesse. Hij keek met zijn vrienden op zondagmiddag liever naar American football op de televisie.

Anne stond elke zondagmorgen vroeg op om het ontbijt voor haar gezin klaar te maken. Daarna ruimde zij de keuken op en maakte zichzelf en haar twee kinderen klaar om naar de kerk te gaan. Zij gaf haar man een kus en vertrok met een glimlach om haar mond. Hoe moeilijk het soms ook was om de kinderen stil te houden tijdens de avondmaalsdienst koos zij ervoor ze mee te nemen, hoewel Bob had aangeboden op ze te passen.

Ze zei: 'Ik wist dat het van wezenlijk belang was om een goed voorbeeld te stellen voor hem en de kinderen. Ik bad dat Bob van mening zou veranderen als ik mijn geloof in hem behield. Na de kerk nam ik, voor ik het huis binnenging, even de tijd om mijn gedachten te zuiveren van alle negatieve gevoelens die ik had en mezelf voor te houden hoeveel ik van hem hield. Soms was de woonkamer bezaaid met popcorn en blikjes, maar ik stond niet toe dat dat onze relatie ook maar enigszins beïnvloedde.'

Na haar echtgenoot toestemming te hebben gevraagd, begon Anne zich voor te bereiden op haar eigen begiftiging. Aanvankelijk wilde Bob zich maar aan een paar evangeliebeginselen houden. Later ging hij weer met zijn gezin mee naar de kerk en begon zich voor te bereiden op de tempelgang. Uiteindelijk lieten zij zich als gezin voor eeuwig verzegelen.

Anne zei: 'Ik denk dat hij zag dat het evangelie mij veranderd had. Ook was het hem opgevallen dat zijn gezin vooruitgang boekte. Op een dag besloot hij gewoon de schade in te halen.'

Veel vrouwen in de kerk verlangen een krachtige priesterschapsdrager naast zich die de leiding neemt. Maar zijn niet zowel de man als de vrouw verantwoordelijk voor het gezin? Wie moet er bijvoorbeeld op toezien dat de gezinsavond gehouden wordt? Alleen de man? Heeft de vrouw daar geen verantwoordelijkheid in? Ik veronderstel dat de neiging van de vrouw om de spiritualiteit van haar man nauwkeuriger onder de loep te nemen dan haar eigen, een wijdverbreid euvel is.

Ik ben er nu van overtuigd dat de belofte in Leer en Verbonden 121, vers 46 bedoeld is voor *gezinnen*. Het is een zegen die tijd, inspanning en geduld vergt. Maar het is de inspanning meer dan waard:

'De Heilige Geest zal voortdurend uw metgezel zijn, en uw scepter een onveranderlijke scepter van gerechtigheid en waarheid; en uw heerschappij zal een eeuwige heerschappij zijn, en zonder dwangmiddelen zal deze u voor eeuwig toevloeien.'

Ik ben mijn vader dankbaar voor die milde terechtwijzing die mijn leven drastisch veranderde. De liefde en het respect die mijn man en ik in ons 17-jarig huwelijk genieten, zijn een gevolg van mijn vaders raad. Elke keer als ik de neiging heb dominant te zijn, is het of ik mijn vader hoor zeggen: 'Het is een goeie vent, Martha, en hij moet weten dat jij dat ook vindt.'

Bedankt pap, u hebt gelijk. □

Martha Macfarlane Wiser woont in de Wijk Delta 7 in de Ring Delta Utah.

Hoe kan ik de relatie met mijn partner verbeteren?

Ukunt de vicieuze cirkel van irritatie en verontwaardiging die uw huwelijk verzwakt, doorbreken. Probeer de onderstaande suggesties eens, concentreer u op één suggestie per week. U zult er verbaasd van staan hoe ze uw relatie ten goede kunnen komen.

1. *Vermijd negatieve gedachten.* Waak ervoor uw partner met iemand anders te vergelijken. Denk in plaats daarvan aan wat u in uw man of vrouw waardeert. Houd een lijst bij en voeg er vaak aan toe.

2. *Vermijd het uiten van kritiek.* Maak geen neerbuijgende opmerkingen over uw partner in het bijzijn van anderen en sta niet toe dat anderen uw partner kritiseren. Zeg in plaats daarvan iets positiefs over uw man of vrouw tegen anderen, zeker wanneer uw partner erbij is. Het zal de band sterken en het zelfvertrouwen opvijzelen.

3. *Doe elke dag iets positiefs voor uw partner.* Maak een kop warme chocolade, schrijf een lief briefje, help bij een karweitje dat uw partner meestal alleen doet. Wees creatief – en houd niet bij wat u allemaal doet.

4. *Stel geen limiet aan de inzet die u bereid bent in uw huwelijk te stoppen.* Liefde is geen fifty-fifty-overeenkomst. Hoed u ervoor bij te houden wat u allemaal bijdraagt tot uw huwelijk.

5. *Vermijd het stellen van eisen of ultimatum.* Niets ontlokt sneller koppigheid en verontwaardiging dan een ultimatum.

6. *Wees zachtmoedig.* Veel mensen stellen zachtmoedigheid gelijk aan zwakheid. Maar zachtmoedigheid is in wezen een sterk punt. U staat meer open voor wat anderen u willen leren en ze zullen meer voor u openstaan.

7. Bestudeer de verwijzingen naar *naastenliefde* in de Schriften. Laat de Schriften uw begrip van eeuwige liefde verruimen. □

Howard C. Macfarlane is arts. Hij is werkzaam als regionaal coördinator van het HLD-project tegen drugs- en alcoholgebruik in de Ring Jordan Utah en als tempelwerker in de Jordan River-tempel.

DE 'ONBELANGRIJKE' TEKST

Kim R. Burningham

Toen ik enkele jaren geleden mijn zondagsschoolles voor die week begon voor te bereiden, verbaasde het me dat die maar liefst tien afdelingen uit de Leer en Verbonden besloeg. 'Zoveel kunnen we niet behandelen in een korte les', dacht ik. 'We zullen een paar afdelingen moeten overslaan.'

Aan het begin van de week besloot ik dat afdeling 111 kon worden overgeslagen. De woorden *dwaasheden*, *schatten*, *goud en zilver*, en *oude inwoners* zeiden me niet zoveel. Eerlijk gezegd begreep ik gewoon niet waar het eigenlijk over ging, en het leek ook niet erg belangrijk.

Later die week las ik de afdeling nog eens en vroeg me af wat er bedoeld werd met het woord *dwaasheden*. Misschien had het iets te maken met de reden waarom het Eerste Presidium naar Salem (Massachusetts) was gegaan.

Toen ik het opschrift van de afdeling las en meer opzocht over die gebeurtenis, kwam ik erachter dat een man die Burgess heette naar Kirtland was gekomen met de bewering dat hij iets wist over een grote som geld die in een huis in Salem verborgen lag.

De profeet Joseph Smith en anderen waren naar Salem gegaan in de hoop dat geld te vinden en het te gebruiken om de schulden van de kerk af te lossen. Maar die reis bleek inderdaad dwaasheid te zijn toen Burgess maar niet kon beslissen in welk huis de schat lag.

Toch was de Heer 'niet ontevreden' over de reis (zie Leer en Verbonden 111:1). De Heer herinnerde de profeet eraan dat er behalve goud en zilver nog andere schatten waren waarnaar gezocht kon worden: 'In deze stad heb ik veel rijkdom voor u, voor het welzijn van Zion; Ik heb vele mensen in deze stad, die Ik door middel van u op de juiste tijd voor het welzijn van Zion zal vergaderen' (Leer en Verbonden 111:2).

Toen ik verder studeerde, ontdekte ik dat de zending Erastus Snow een sleutelfiguur bleek te zijn. Volgens zijn dagboek was ouderling Snow in 1841 op weg naar huis (vijf jaar na de openbaring die nu afdeling 111 van de Leer en Verbonden is), toen hij enkele andere zendingelingen tegenkwam, waaronder Hyrum Smith. Hyrum drong er bij ouderling Snow en zijn collega, William Law, op aan om hun reis naar huis te onderbreken om zendingswerk te doen in Salem.

'Ze lieten een exemplaar van een openbaring die in 1836 over de mensen daar ontvangen was, bij ons achter. Daarin stond dat de Heer daar veel mensen had die Hij op zijn eigen tijd in zijn koninkrijk zou vergaderen, en zij waren van mening dat die tijd van de Heer gekomen was', schreef ouderling Snow. Dus ging hij naar Salem (zie Erastus Snow Journal, afdeling kerkgeschiedenis, De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen, blz. 3-5).

De 'onbelangrijke' tekst begon me steeds meer te intrigeren. Volgens het lesboek had ouderling Snow er

een aantal mensen bekeerd. Maar wie waren die mensen? Wat hadden zij gedaan in de kerk?

Plotseling herinnerde ik me iets wat ik in de genealogische verslagen van mijn familie gezien had. Mijn betovergrootvader, Nathaniel Ashby, was in 1805 in Salem geboren. Misschien was hij daar wel toen ouderling Snow het evangelie predikte. Ik ging op zoek naar mijn geschiedenis van de familie Ashby, die ik uiteindelijk vond in een klein bruin boek dat bij mijn broer thuis lag.

In afdeling 111 vers 9 van de Leer en Verbonden zegt de Heer dat de profeet 'ijverig navraag' moest doen 'naar de oude inwoners' van Salem. De kustplaats Salem werd in 1626 gesticht. In een document van de burgerlijke stand was te lezen dat Anthony Ashby zich in 1663 in Salem bevond. Anthony was de betoudovergrootvader van Nathaniel Ashby. Sinds Anthony hadden zes generaties Ashby's in Salem gewoond.

In het bruine boekje (Robert Ashby, *Ashby Ancestry*, 1941) stond: 'In 1841 brachten ouderling Erastus Snow en anderen zijn gezin de boodschap van het ware evangelie, die ze in blijdschap aanvaardden.' Mijn voorouders waren dus enkele van die bekeerlingen in Salem!

Toen ik meer las over Nathaniel en zijn gezin, ontdekte ik dat ouderling Snow en zijn vrouw twee jaar lang gratis in een van Nathaniels huizen in Salem hadden gewoond. En voor die zendeling was dat misschien wel een schat die meer waard was dan goud. In de herfst van 1843 verhuisde de familie Ashby naar Nauvoo, waar ze een grote twee-onder-een-kapwoning deelden met de familie van ouderling Snow. De familie Ashby doneerde haar rijkdommen om te helpen met de bouw van de tempel.

Er waren leden van de familie Ashby in Nauvoo op de dag van de marteldood van de profeet Joseph

Smith. Ze woonden op slechts korte afstand van zijn huis, en een van de zonen van Nathaniel schreef in zijn dagboek dat hij op de ochtend van juni 1844 in zijn vaders tuin was toen de profeet langsreed, op weg naar Carthage. 'Ik zal nooit de blik van grote droefenis vergeten die op zijn edele gelaat lag. Dat was de laatste keer dat ik hem in leven zag', schreef de zoon.

Er waren leden van de familie Ashby onder de aanwezigen bij de transfiguratie van Brigham Young. Nathaniels zoon Benjamin schreef: 'De laatste keer dat ik de gelaatstrekken van Joseph Smith zag, was toen de gestalte, de stem en het gelaat van Brigham Young voor de ogen van de aanwezigen zo getransfigureerd werden dat ze in alle opzichten op die van Joseph Smith leken.'

De familie Ashby verliet ook hun huis in Nauvoo en trok naar het westen. Na enkele dagen overleed Nathaniel in Iowa. Maar Susan Ashby zette door met haar elf kinderen, stak de vlakten over, en vestigde zich in Salt Lake City. Eén van de dochters van de familie Ashby was mijn overgrootmoeder.

Ik legde het bruine boekje neer en keek weer naar de tekst die ik eerst onbelangrijk had gevonden. 'Ik heb veel rijkdom voor u', had de Heer gezegd, '(...) vele mensen (...) die Ik door middel van u op de juiste tijd voor het welzijn van Zion zal vergaderen' (Leer en Verbonden 111:2).

De profeet en de algemene autoriteiten waren naar Salem gegaan op zoek naar goud en zilver. Maar de schat die ze vonden, bestond uit bekeerlingen. En die 'schat' is het leven van mijn broers, zusters, neven, nichten en talloze andere nakomelingen van Nathaniel Ashby enorm tot zegen geweest. □

Kim R. Burningham is lid van de Ring Bountiful (Utah) Central.

HOE GOED BEN JE?

Ben je een goede vriend(in), broer, zus, zoon of dochter? Bijna iedereen wil dat wel. Hier volgt een kleine test om je te laten zien hoe goed je werkelijk bent. Geef met ja of nee aan welke uitspraken voor jou gelden.

1. Je probeert rekening te houden met andermans gevoelens. Je brengt nooit expres onderwerpen naar voren die iemand anders zouden kwetsen of in verlegenheid zouden brengen.

2. Je kunt goed geheimen bewaren. Je gebruikt geen informatie om anderen in het openbaar af te kammen.

3. Je doet altijd wat je zegt. Je houdt je aan beloften aan je vrienden en familie, je betaalt een eerlijke tiende en je bent meestal op tijd.

4. Je eist niet de eer op voor de prestaties van anderen. Je geeft anderen in het openbaar complimentjes wanneer ze iets gepresteerd hebben of iets voor je hebben gedaan.

5. Na een woordenwisseling analyseer je je handelwijze. Als jij fout was, geef je dat toe en bied je je verontschuldiging aan.

6. Je drijft de zaak niet tot het uiterste wanneer je echt boos bent. Als je bijvoorbeeld met een vriend(in) ruzie hebt gehad, laat je hem of haar niet links liggen; je zegt bij een meningsverschil met je ouders niet dat je zult weglopen; en als je ruzie maakt met je broers of zussen, zeg je niet dat je ze haat.

7. Je wordt niet boos als iemand anders iets fout doet. Je probeert er begrip voor op te brengen en geduldig te zijn met andermans tekortkomingen.

8. Je hangt niet de 'allesweter' uit. Je gaat bereidwillig en openlijk voor raad en hulp naar anderen, en je raadpleegt regelmatig je Hemelse Vader in gebed.

Tel nu hoe vaak je 'ja' hebt gezegd.

Als je zeven of acht keer 'ja' hebt, ben je goed bezig! Je bent over het algemeen attent voor anderen, en ze zullen het waarschijnlijk prettig vinden om met je om te gaan.

Als je vijf of zes keer 'ja' hebt, ben je op de goede weg, maar je kunt nog wel wat verbeteren op de terreinen waar je 'nee' hebt geantwoord.

Als je minder dan vijf keer 'ja' hebt, geef het dan niet op. Je kunt die positieve eigenschappen ontwikkelen als je er bewust aan werkt en de Heer om hulp vraagt. □

FOTOGRAAF: PHILIP S. SHURTLIFF

HET LAND VAN JEZUS

DEEL I

De aardse bediening van Jezus Christus heeft de hele mensheid beïnvloed, hoewel die plaatsvond in een gebied dat zestig tot honderdveertig kilometer breed en minder dan tweehonderdveertig kilometer lang was.

Hoewel het evangelie dat Jezus onderwees universeel is, houden zijn leringen en aardse ervaringen nauw verband met het land waarin Hij woonde. Schapen, visnetten, molenstenen en tempelmuren speelden een belangrijke rol in zijn leven en zijn leringen. Onder hen die naar zijn woorden luisterden en ze geloofden, bevonden zich tollenaars, herders, vissers en edelen.

Hoe zag dat land van de Messias eruit? In dit nummer staan foto's van de plaatsen waar Jezus woonde en waar hij aan zijn zending begon. Volgende maand behandelen we plaatsen en voorwerpen die een belangrijke rol speelden in zijn leven – en bij zijn dood en begrafenis.

Tenzij anders vermeld zijn de foto's afkomstig uit het archief van dr. Richard Cleave uit Jeruzalem.

FOTOGRAFIE: TIMOTHY L. TAGGART

FOTOGRAFIE: WILLIAM FLOYD HOLDMAN

Hij die het 'brood Gods' en het 'brood des levens' werd genoemd (zie Johannes 6:31-35) werd geboren in Betlehem (*links*), een Hebreeuws woord voor *het huis des broods*.

Hier ziet u het hedendaagse Betlehem, achter de rotsachtige hellingen van het veld van de herders, waar tegenwoordig nog steeds herders, met hoofddek, hun kudden hoeden.

Koning Herodes wilde het kindje Christus doden (zie Matteüs 2:16), maar 'een engel des Heren (verscheen)

Jozef in de droom en (zei): Sta op, neem het kind en zijn moeder en vlucht naar Egypte' (zie Matteüs 2:13).

Wij weten niet waar Jezus in Egypte heeft gewoond, maar hierboven is het schrille contrast te zien tussen de woestijn en het vruchtbare gebied dat bevoeid wordt door de Nijl – een gezicht dat typerend is voor het land waarheen Jozef met zijn gezin vluchtte.

Matteüs wees erop dat door het verblijf in Egypte deze profetie in Hosea 11:1 vervuld werd: 'Uit Egypte heb ik mijn Zoon geroepen' (zie Matteüs 2:15).

Op de tempelberg in Jeruzalem (hierboven) staat de Koebat as-Sachra (rotskoepelmoskee), een moskee die dateert uit het jaar 690. Vroeger stond daar de tempel van Herodes. Hoewel die tempel al klaar was ten tijde van de geboorte van de Heiland, zal Hij beslist andere delen van het tempelcomplex gebouwd hebben zien worden.

Nazaret (*rechts*) is tegenwoordig veel groter dan toen Jezus daar woonde na de terugkeer van zijn familie uit Egypte. Maar het oorspronkelijke karakter van het dorp is in veel opzichten bewaard gebleven.

Het marktplein en de bron dateren uit de tijd van Christus.

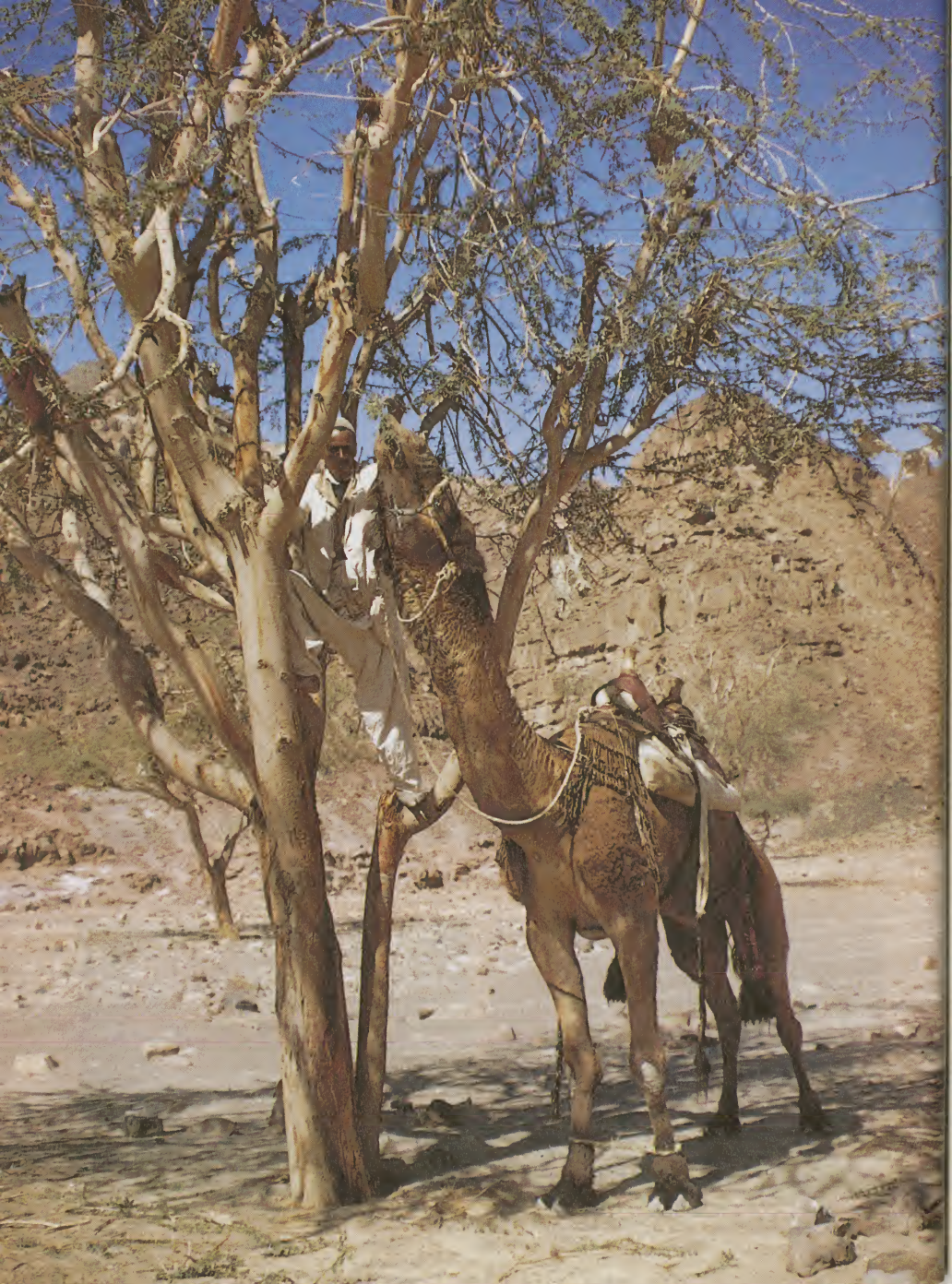
'Alle vlees is als gras', heeft de apostel Petrus geschreven, 'en al zijn heerlijkheid als een bloem in het gras; het gras verdort en de bloem valt af, 'maar het woord des Heren blijft in der eeuwigheid' (1 Petrus 1:24-25).

De wilde klaproos (uiterst rechts), een veel voorkomende bloem in zowel de bijbelse als de tegenwoordige tijd, is een voorbeeld van een bloem die maar kort leeft en waarvan de schoonheid spoedig afvalt.

FOTOGRAFIE KATHLEEN E. LUBECK

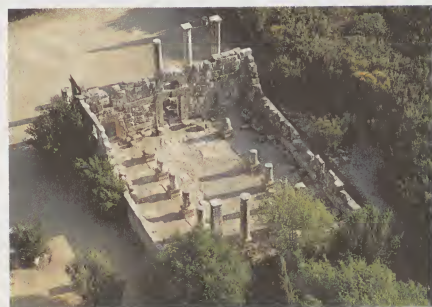

Ondanks de hedendaagse technologie wordt er in het Heilige Land nog veel gebruik gemaakt van kameelen, voor allerlei soorten werk en als vervoermiddel – net als in de tijd van de Bijbel. Niet alleen Johannes de Doper kende de kameel – hij droeg een kleding van kameelhaar – (zie Marcus 1:6), maar de Heiland ook. ‘Het is gemakkelijker, dat een kameel gaat door het oog van een naald dan dat een rijke het Koninkrijk Gods binnengaat’, zei Hij tegen zijn discipelen (zie

Matteüs 19:24). Later noemde Hij de huichelachtige Farizeeën en schriftgeleerden ‘blinde wegwijzers, die de mug uitzift, maar de kameel doorzwelgt’ (zie Matteüs 23:24). Deze kameel knabbelt aan een acacia-boom. Van die bomen komt het acacia-hout waarvan de Heer Mozes gebod om het te gebruiken voor de bouw van de tabernakel en een gedeelte van de inrichting ervan (zie Exodus 25:5, 10, 13, 28).

Toen Jezus aan zijn zending begon, woonde hij in Kapernaüm – een plaatsje dat ongeveer vier kilometer ten zuiden lag van dit prachtige gebied (*rechts*) waar de bovenloop van de rivier de Jordaan het Meer van Galilea instroomt. In de tijd van Jezus was Kapernaüm een van de welvarendste en dichtstbevolkte delen van Palestina en had het waarschijnlijk een inwonertal van 10000. De visserij was een van de voornaamste bronnen van inkomsten. De vis werd destijds op net zo'n wijze met netten in de boten getrokken als tegenwoordig (*bovenaan*). Twee stellen broers, die allen visser waren – Petrus en Andreüs (uit Kapernaüm) en Jakobus en Johannes – gaven gehoor aan de oproep van de Meester om 'vissers van mensen' te worden. Jezus onderwees de mensen overal, waar ze maar bijeenkwamen om naar Hem te luisteren. Hij deed dat ook in de synagogen – die ongeveer gebouwd waren zoals deze (*onderaan*) in Kefar Baram (noordelijk Galilea), een goed bewaard gebleven gebouw uit de tweede eeuw. (Zie ook de binnenzijde van de achteromslag.) □

'De weg der wijsheid'

Jill Hemming

Het was zover: ik was het huis uit om te gaan studeren. Ik kon nauwelijks geloven hoe geweldig opwindend het was om op mezelf te zijn, om de vrijheid te hebben mijn eigen keuzen te doen en zelf te bepalen wie en hoe ik was. Ik kwam er al gauw achter dat het leven aan de universiteit meer inhield dan alleen maar studeren. Ik ging helemaal op in het gezellige studentenleven en bleef vaak laat op.

Vooral de zaterdagavonden waren een probleem omdat iedereen wist dat er de volgende dag geen colleges waren. Mijn 100% aanwezigheid in de kerkdiensten werd iets uit het verleden. Ik kreeg voor de zondagsdienst van 9 uur 's morgens zo weinig slaap, dat uit bed kruipen lichamelijk onmogelijk leek. En op de ochtenden dat ik wél in staat was om mijn slappe lijf naar de deur van de kerk te slepen – natuurlijk te laat – leken zelfs de harde, houten banken me uit te nodigen om te gaan liggen en een tukje te doen.

Het ligt voor de hand dat ik niet veel van de diensten opstak. Uiteindelijk besefte ik op een zekere zondag dat ik al twee weken achter elkaar niet naar de kerk was geweest. Mijn geweten sprak. Misschien is dat de reden dat ik het Oude Testament begon te lezen. Als ik niet naar de kerkdiensten kon, misschien kon ik dan in m'n eentje iets leren.

Toen viel me een tekst op die ik eerder al eens had

onderstreept. De woorden leken me te grijpen en door elkaar te schudden.

'Ik onderricht u in de weg der wijsheid, ik doe u treden op rechte paden. (. . .)

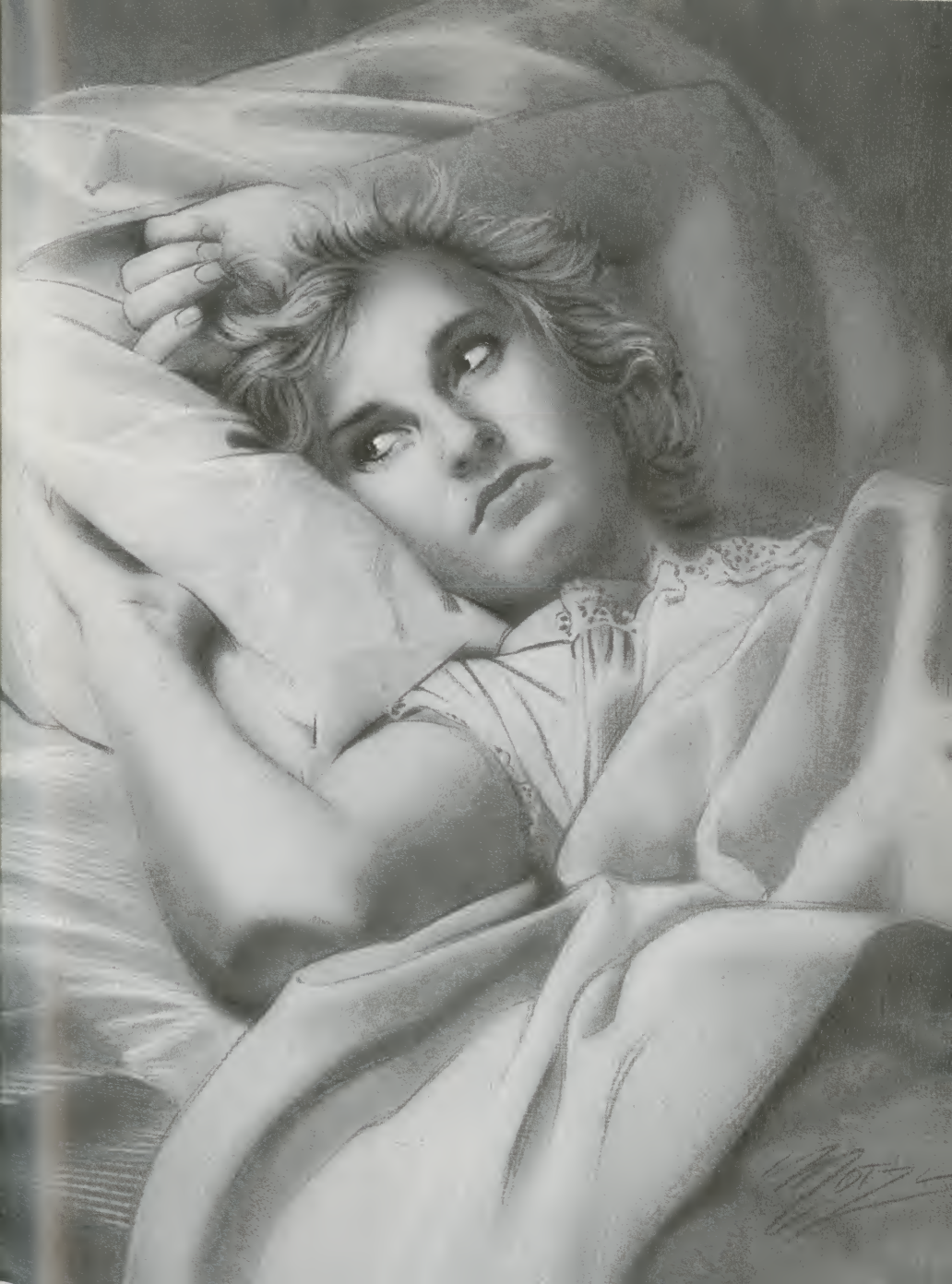
'Houd vast aan de tucht, laat haar niet los, (. . .) want zij is uw leven.

'Kom niet op het pad der goddelozen, betreed de weg der bozen niet' (Spreuken 4:11, 13-14).

Het leek alsof mijn Hemelse Vader wilde zeggen: 'Je zou beter moeten weten!' Mijn hele leven lang hadden liefhebbende ouders, leerkrachten en leiders me 'de weg der wijsheid' onderricht. Ik was 'op rechte paden' geleid. Ik had moeten weten hoe ik het goede moest doen, dat ik de sabbatdag moest gedenken en heiligen.

Voor het eerst sinds ik naar de universiteit was gegaan, besefte ik de enorme verantwoordelijkheid die ik voor mijn spiritualiteit droeg. Het was niet de verantwoording van mijn ouders of andere volwassenen om mij van 'de weg der bozen' af te houden. Dat moest ik zelf doen.

Eigenlijk ben ik nog steeds een avondmens. En ik zou me waarschijnlijk nog wel beter kunnen voorbereiden op de sabbat. Maar vanaf de dag dat ik die tekst las, heb ik ondervonden dat ik maar beter voor een goede nachtrust kan zorgen als ik op zondag fris wil zijn. Het is een prioriteit van me geworden. □

Luis Alberto Ferrizo

Regionaal vertegenwoordiger

De Heer heeft de leden van de kerk in deze laatste dagen aangespoord om hun wereldlijke leiders zorgvuldig te kiezen: 'Daarom moet er ijverig naar eerlijke en verstandige mannen worden uitgezien, en gij moet er zorg voor dragen goede en verstandige mannen te ondersteunen' (LV 98:10). De profeten van de Heer stimuleren de heiligen voortdurend om betrokken te raken bij hun samenleving en goede mensen te kiezen die de wetten van het land in ere houden.

Ouderling Luis Alberto Ferrizo, regionaal vertegenwoordiger in Flores (Uruguay), weet hoe belangrijk het is om verstandige leiders te hebben. Jarenlang heeft hij een rol gespeeld in de plaatselijke en landelijke politiek. Bij de laatste verkiezingen in Uruguay werd ouderling Ferrizo gekozen om als lid van het congres het district Flores te vertegenwoordigen.

Ouderling Ferrizo (50) woont al zijn hele leven in Flores. Hij en zijn vrouw, Frieda, hebben twee kinderen, Eveline en Luis Alberto jr. Door zijn inzet in het bedrijfsleven, de gemeenschap en de kerk heeft hij genegenheid en respect verdiend, niet alleen van hen die zijn politieke mening delen, maar ook van leden van andere politieke partijen. Als regionaal vertegenwoordiger van de kerk en vertegenwoordiger van een deel van het volk, beseft hij dat overheid en evangelie beide belangrijk zijn, elk op hun eigen manier.

'Actief zijn in een politieke partij en actief zijn in de kerk zijn twee verschillende dingen', zegt hij. 'De kerk

is geen politieke instelling en kiest ook geen politieke kant. De leden wordt geleerd om goede burgers te zijn en hun plichten na te komen. In vergaderingen en diensten in de kerk spreken we alleen over het evangelie, niet over zaken die te maken hebben met politieke voorkeur en activiteiten.'

Uruguay is al lange tijd een land met religieuze en politieke vrijheid. Al vroeg in de nationale geschiedenis ontstond er een scheiding tussen kerk en staat. De eerste zendelingen van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen arriveerden er in 1947, en in de jaren vijftig groeide de kerk er langzaam maar gestaag. In de jaren zestig werd het een van de sterkste en actiefste kerken in het land. Tegenwoordig zijn er meer dan 50000 leden op een bevolking van 3300000.

Naarmate de kerk in Uruguay meer bekendheid kreeg, slaagden mensen als ouderling Ferrizo en anderen er op grond van hun staat van dienst in om veel verkeerde ideeën over de activiteiten en doelstellingen van de kerk de wereld uit te helpen. Hun voorbeeld heeft bijgedragen tot de vooruitgang van de kerk en de verbreiding van het evangelie.

'Mijn collega's hebben respect en soms zelfs bewondering voor mijn overtuiging en godsdienst', zegt ouderling Ferrizo. 'Dat heeft een bijzonder gunstige uitwerking, want veel mensen denken dat leden van de kerk geen openbare functie mogen bekleden. Bij al mijn activiteiten in de gemeenschap en de politiek, is

Ouderling en zuster Ferrizo en hun kinderen

Luis Alberto jr (links) en Eveline (rechts).

mijn lidmaatschap in de kerk van Jezus Christus geen obstakel gebleken. Integendeel, ik werd gerespecteerd vanwege mijn principes.'

Ouderling Ferrizo begon zijn politieke loopbaan in 1966 als partijvertegenwoordiger. In 1971 werd hij gekozen als lid van de Departementale Raad van Flores, in 1985 als afgevaardigde, waarnaast hij ook kandidaat was voor de functie van locoburgemeester van Flores. In 1989 werd hij gekozen als lid van het congres.

Hij heeft zich ook op andere terreinen van de samenleving ingezet. Vijftien jaar lang was hij lid van plaatselijke sportcomités en voorzitter van de voetbalclub Peñarol. Hij was lid van de oudercommissie van de school van zijn kinderen, eerst als secretaris en toen als voorzitter. Daarnaast heeft hij zijn eigen veilinghuis.

In de kerk is hij net zo actief. In 1967 werd hij geroepen als president van de Gemeente Flores. Daarna was hij negen jaar werkzaam als president van het District Durazno, en nog eens negen jaar als president van de Ring Durazno. Sinds 1989 is hij werkzaam als regionaal vertegenwoordiger.

Ouderling Ferrizo zegt dat hij het evangelie probeert te verweven met zijn dagelijkse werk als wetgever. 'Als er zich onderwerpen aandienen die de beginselen van het evangelie zouden kunnen bedreigen, baseer ik me op die beginselen en verdedig ik ze, ook al komen de uiteindelijke beslissingen bijna altijd langs politieke weg tot stand.'

Ondanks zijn inzet voor veel verschillende zaken,

heeft het evangelie van Jezus Christus de hoogste prioriteit in zijn leven. Met het evangelie blijft hij alles in het juiste perspectief zien.

'Het doel van onze Hemelse Vader is dat wij het eeuwige leven verdienen', zegt hij. 'Daartoe moeten we de beginselen van het evangelie leren, de geboden onderhouden, en ons op het fysieke, intellectuele en sociale vlak ontwikkelen. Onze maatschappelijke positie verdient onze aandacht en energie, maar het evangelie moet de basis zijn.'

Ouderling Ferrizo spoort de leden van de kerk, vooral de jeugd, aan om zich nu zo voor te bereiden dat zij in de toekomst een gelukkig en productief leven kunnen leiden. 'Op zending gaan en in de tempel trouwen zijn belangrijke stappen voor jonge mensen', zegt hij. 'Als zij daarna hun leven gaan organiseren, zullen zij op verschillende manieren een positieve bijdrage kunnen leveren in de samenleving. Zij zullen niet alleen zien hoe de evangeliebeginselen hun leven sturen, maar ze zullen ook de gevolgen van het naleven van die beginselen zien. Door hun voorbeeld zullen zij heel goed het evangelie verbreiden.'

In de Leer en Verbonden staat het volgende standpunt van de kerk inzake overheid en wetten: 'Wij geloven dat alle mensen verplicht zijn de respectieve regeringen, waaronder zij behoren, te ondersteunen en te handhaven, terwijl zij in de aan hen onafscheidelijk verbonden en onvervreembare rechten worden beschermd door de wetten van die regeringen' (LV 134:5).

Door zijn dagelijkse werk voor het volk van Uruguay, beseft ouderling Ferrizo des te beter hoe belangrijk het is gehoor te geven aan deze, op de Schriften gebaseerde, opdracht: 'Het is de taak van alle leden om op de hoogte te blijven van alle politieke zaken in hun land, zodat zij zullen weten welke leiders zij moeten kiezen.'

Néstor Curbelo werkt voor de kerkelijke onderwijsinstellingen en is president van de Ring Buenos Aires Argentinië.

Capernaüm

Op deze luchtfoto is het opgravingswerk te zien aan een deel van deze oude stad in noordelijk Galilea waar Jezus in de eerste jaren van zijn bediening gewoond heeft. Hoewel de Heer er veel wonderen verrichtte, vermaande Hij uiteindelijk de inwoners ervan omdat ze Hem verwierpen (zie Matteüs 8:5; 14; 9:1; 11:23; Lucas 4:31-35; 38; 5:18; 7:1; 10:15; Marcus 1:21, 30; 2:1).

De kerk leert ons om zelfredzaam te zijn', zegt broeder Paul F. Bunuan van de Filipijnen. Ouderling LeGrande en zuster Betty Larsen LeGrande, een zendelingechtpaar, hebben leden in Mindanao aangemoedigd om rieten manden te maken en te verkopen. Zie: 'De Filipijnse heiligen' vanaf blz. 8.